

ANGLIJA GAUNA SMŪGĮ PO SMŪGIO

Atlante nuskandinta 11 britų prekybos laivų

Juodosios jūros pakraštyje paimta Feodosija. Krime baigiamos naikinti suskaldytos priešo dalys

NEPAPRASTAS PRANEŠIMAS. VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ XI. 4.

Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Karo laivynas ir aviacija vėl sudavė skaudžių smūgių britų aprūpinimo laiviniams. Povandeniniai laivai Atlanto vandenyne nuskandino 11 priešų prekybos laivų, 53.000 tonų talpos, lygiai kaip ir vieną naikintoją. Kiti trys laivai ir vienas naikintojas, pataikius torpedoms, buvo smarkiai sužaloti. Praėjusią naktį į rytus nuo Aberdeeno kovos lėktuvai sunaikino tris prekybos laivus, bendros 20.000 tonų talpos. Be to, prie Šetlando salų, pataikius bomboms, buvo sunkiai sužalotas prekybos laivas.

VYRIAUSIOJI FIURERIO BŪSTINĖ, XI. 4. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša:

Krime pusiasalyje vokiečių ir rumunų kariuomenių daliniai tęsia toliau persekiojimą. Suskaldytų priešų dalinių vietinio pobūdžio pasipriešinimas buvo palaužtas.

Juodosios jūros pakraštyje buvo paimtas uosto miestas Feodosija.

Dvems stipresnėms priešų grupėms, paremiamoms tankų, mėginant išiveržti iš Leningrado,

jos buvo su kruvinais nuostoliais prieši sumuštos dar prieš tai, negu spėjo pasiekti vokiečių linijas.

Aviacija puolė sovietų laivus Krimo vandenyse. Ji sunaikino preky-

Sveikinimo telegramos mirštančiajam...

STOCKHOLMAS. Maskvos radijas vienoje „Tasso“ žinioje skelbia vadovaujančiųjų Šiaurės Amerikos viešojo gyvenimo asmenų telegramas, atsiųstas Sovietų Sąjungai 24 metų spalio revoliucijos sukaktuvių proga. Senato užsienių reikalų komisijos pirmininkas Connally savo telegramoje kalba apie karinę ir medicinę paramą Sovietų Sąjungai. Demokratų senatorius Green-greens pabrėžė, kad parama Sovietų Sąjungai „kartu yra parama Jungtinėms Valstybėms. Bendromis abiejų mūsų didžiųjų tautų pastangomis mes turime laimėti“. Šiaurės Amerikos jūreivių profesinės sąjungos pirmininkas Carrnas kalba apie „greitą pagalbą raudonajai armijai“. Režisierius Schumlinas „yra kupinas gilaus dėkingumo bolševikams“, nes, kaip jis pasakė, jų laimėjimas yra taip pat jo laimėjimas. Moekins universiteto profesorius Sigeristas savo linkėjimus baigia šiais žodžiais: „Tegyvuoją Sovietų Sąjungai“.

Gaisro liepsnose žuvo 41 darbininkas

ŽENEVA. Anglų laikraščiu žiniomis, Huddersfelde gaisras visišškai sunaikino drabužių fabriką. Liepsnose žuvo 41 darbininkas. „Times“ žiniomis, praėjusi penktadienį Aberdeene sudegė vienas anglų viešbutis.

NEW YORKAS. Kaip Associated Press iš Teherano praneša, jau keturios dienos kai visos britų ir Jungtinių Valstybių spaudos žinios čia turi pereiti per bendrą britų ir sovietų cenzūrą. Tasso agentūros žinios necenzuruojamos.

bos laivą, 1.000 tonų talpos, ir bombomis pataikė į penkis didelius transporto laivus. Dienos metu buvo bombarduota Maskva. Nakties metu aviacijai bombarduojant Leningradą, daugelyje miesto vietų kilo dideli gaisrai.

Kaip jau nepaprastu pranešimu pagarsinta, karo laivynas ir aviacija britų aprūpinimo laiviniams vėl sudavė skaudų smūgį. Povandeniniai laivai Atlanto vandenyne

nuskandino 11 priešų prekybos laivų, bendros 53.000 tonų talpos, ir vieną naikintoją. Pataikius torpedoms, kiti trys laivai ir vienas naikintojas buvo smarkiai sužaloti. Praėjusią naktį į rytus nuo Aberdeeno kovos lėktuvai sunaikino tris prekybos laivus, bendros 20.000 tonų talpos. Be to, prie Šetlando salos numestomis bombomis buvo sunkiai sužalotas vienas prekybos laivas.

Šiaurės Afrikoje vokiečių smingamieji kovos lėktuvai bombardavo prie Tobruko britų artilerijos ir bunkerų pozicijas. Buvo pultas padegamomis ir sprogstamomis bombomis vienas britų aerodromas. Praėjusią naktį silpnos priešų pajėgos buvo įskridusios į Vokietijos šiaurės rytų sritį. Britų oro pajėgos įskrendant į okupuotąsias sritis, buvo numuštas vienas britų bombonešis.

Japonija nesiduos pasmauginama

Savo gyvybei ginti ji ryžtasi griebtis nepaprastų priemonių

TOKIO. „Japonijos gynimosi laikas jau atėjo“, rašo „Tokio Niši Niši“ straipsnyje, skirtame japonų amerikiečių santykiams. Prieš aštuonis metus, rašo laikraštis toliau, Amerika, grasindama patrankų vamzdžiais, reikalavo atidaryti japonų uostus prekybiniam susisiekimui. Ta pati Amerika, padedama Japonijos apsupimo fronto ir savo pagalba — Čiangkaišekui dabar blokuoja Japoniją. Jeigu ir toliau nekludomai taip vystysis, tai Japonijai atsiranda pavojus visiškai patekti į Jungtinių Valstybių priešpauzą. Ar Jungtinės Valstybės „Japoniją pasmaugs medvilnė, ar geležinė grandinė“, galutinis rezultatas tas pats. Bet kuriuo atveju Jungtinių Valstybių politika yra priešinga Japonijos atžvilgiu.

Faktas, kad Amerika per savo snaudimą verčia Olandų Indijoje sustabdyti gabenti į Japoniją savo naftą, yra nedovanotinas.

Netenka nė kiek abejoti, kad šitokia Olandų Indijos laikysena yra Anglijos ir Jungtinių Valstybių paktikuota.

Bet Japonija į šį Jungtinių Valstybių smaugimą žiūrės ne

kaip į likimą ir nelauks savo mirties.

Kiekviena valstybė turi visiška teisę griebtis priemonių savo gyvybei užtikrinti.

DERYBOS SU AMERIKA DAR NENUTRAUKTOS

TOKIO. Pasitarimas tarp Japonijos pasiuntinio Vakazujo, jam gr-

žus iš Japonijos į Vašingtoną, ir Welleso, kaip atrodo, buvo vienintelis pasitarimas, įvykęs Japonijos ir Jungtinių Valstybių derybų rūmuose, pabrėžė vyriausybės atstovas šios dienos pasikalbėjime su spaudos atstovais. Toliau jis pažymėjo, kad japonų derybos su Jungtinėmis Valstybėmis dar nėra nutrauktos. Vis dėlto, Japonija jau yra pasakiusi savo paskutinį žodį.

Sovietų kariuomenė vis dar mėgina prasiveržti iš Leningrado

BERLIN. Lapkričio 3 d. sovietų kariuomenė du kartus mėgino atkakliai prasiveržti iš Leningrado prie vienos vokiečių divizionų baro. Lapkričio 3 d. rytą prasidėjo stiprus artilerijos šaudymas iš apsupto Leningrado ir vieną vokiečių žiedo barą. Po artilerijos paruošimo sovietai, remiami šarvuotųjų ir kanonierinių laivų, dviejų divizionų pajėgomis ėmė pulti. Dūminės granatos turėjo pridengti veiksmus. Tuoju metu kovos lėktuvai ir bombonešiai, norėdami paremti kovas žemėje. Vokiečių

priešakiniai stebėtojai, vis dėlto, laiku suprato sovietų pasirošimus. Vokiečių sunkioji artilerija paleido užtvėriamąją ugnį ir sužlugdė sovietų puolimą, dar jiems nespėjus pasiekti vokiečių linijų. Vokiečių prieštankinė apsauga ir kulkosvaidžiai taip pat dalyvavo kovoje, ir tuo būdu bolševikų nuostoliai žmonėmis buvo nepaprastai dideli. Taip pat vokiečių zenitinė artilerija sunaikino sovietų šarvuotuosius.

BERLIN. XI. 4. Iš karinių šaltinių DNB patyrė: Paskutinėmis dienomis per smarkias kovas pietiniame Rytu fronto ruože italų kariuomenės daliniai palaizė stipresni sovietų vienetų pasipriešinimą. Lapkričio 3 d. italų kariuomenės daliniai vėl buvo susirėmę su priešų srityje, esančioje į šiaurę nuo Stalino. Motorizuotieji kariuomenės daliniai po paruošamojo artilerijos šaudymo pralaužė bolševikų pozicijas, išardė jas ir sunaikino bolševikų pasipriešinimo lizdus. Per šias kovas ypač pasižymėjo Bersaglierio daliniai, kurie pirmi įsiveržė į vieną dides-

nę vietovę ir ten iškėlė Italijos vėliavą. Artilerija apšaudė bėgančius bolševikus, o italų kavalerija persekiojo sovietus, kol nuo priešų buvo išvalyta pramonės sritis. Ta pačia kryptimi italų pėstininkai pasistūmėjo į Donco baseiną, palaizė keliose vietovėse bolševikų priešinimąsi ir užėmė viena didesni miestą. Sovietai smarkiai priešinosi. Petys į petį su vokiečių junginiais italai bolševikus nustūmė. Italų karinės oro pajėgos labai sėkmingai prisidėjo prie sausumoje vykstančių kovų.

PARYŽIUS. Susisiekimo ministerija praneša, kad tučiuojau bus pradėtas pašto susisiekimas tarp okupuotosios Prancūzijos, iš vienos pusės, ir Vengrijos, Rumunijos, Bulgarijos ir Slovakijos — iš kitos.

NEW YORKAS. Anglijos admiralitetas pranešė, remiantis Associated Press žiniomis iš Londono, kad britų karo laivai savo igulas perkėlė į penkis prancūzų laivus, kurie buvo sulaukyti prie Pietų Afrikos kranto.

Buęs torpeduotas Amerikos laivas

NEW YORKAS. Laivyno ministerija praneša, kad naktį į spalio 30 d., pataikius torpedai, buvo smarkiai sužalotas tanklaivis „Salinas“. Tas tanklaivis, kaip nurodoma, plaukė laivų vilkstinėje ir buvo apginkluotas dviem patrankomis ir turėjo vieną zeniti-

nės artilerijos bateriją. Daugiau žinių apie tai nėra gauta.

NEW YORKAS. Buęs Panamos prezidentas, Arias, kaip vakar popiet United Press iš Guatemalos pranešė, vakar iš Guatemalos atvyko į Meksikos miestą.

Kas neša Vokietijai pergalę?

Generolo von Hannekeno pareiškimas švedų spaudos atstovui

BERLIN. Švedų laikraštis „Svenska Dagbladet“ antraštė „Vokiečių karinio potencialo pakanka pergalei“ spausdina savo atstovo Berlyne pasikalbėjimą su generaliniu igaliojiniu geležies ir plieno ūkiu ir Reicho ūkio ministerijos valstybės pasekretorių generolu leitenantu von Hannekenu. Šiame pasikalbėjime generolas Hannekenas pasisako prieš prezidento Rooseveltto patarėjo Harry Hopkinso išvedžiojimus laikraštyje „Daily Telegraph“, kuriame jisai klaidingai atvaizduoja vokiečių karo potencialą. Hannekenas pirmiausiai konstatuoja, kad vokiečių karo laivynas turi savo rankose iniciatyvą jūrų kare, o toliau paličia Anglijos ir Jungtinių Valstybių laivyno tonazės trūkumą. Dėl vokiečių karinės aviacijos generolas nurodė, kad

jos gamyba jau karui prasidėjus buvo žymiai didesnė, negu Anglijos gamyba, o karo metu nuolat kilo. Dabar niekas negali, kaip sako generolas, čia Vokietijos pralenkti, ar net jos pasivyti. Apie ūkinę Vokietijos jėgą šiame kare Hannekenas sako, kad karą negali nulemti toji žaliava, kuria naudojami viena ir kita kariaujančioji šalis. Tačiau, vis tik didžiausios reikšmės turi apsiginklavimas. Nuo žaliavos iki lėktuvų, povandeninių laivų ir šarvuotųjų, kuriuos reikia panaudoti kovose, yra dar ilgas kelias. Juos dar reikia pagaminti ir pristatyti. Jei mister Hopkinsas ryšium su „Mobilizacija nepaprastai reikšmingu pagalbos priemoniu, kurias turi demokratijos“, kalba kaip apie „artimiausią tikslą“, tai kiekvienas santykių žinovas supranta,

kad užtrunka daug laiko, kol būna suorganizuotas turimų žaliavų sunaudojimas ir pati gamyba ir kol „pagalbos priemonės“ pasiekia paskutinę savo užbaigto gaminio stadiją. Generolas von Hannekenas pažymėjo, kad Vokietija jau turinti visą ginklavimosi mašineriją, o tą, kuri norima paremti Angliją, dar reikia sukurti. „Mes jau turime, sako generolas, tą ginklavimosi mašineriją, kuri kitoje vandenyne pusėje dar laikoma „artimiausiu tikslu“. Mes jau turime ūkinio aprūpinimo metodus ir organizatorinius ir asmeninius patyrimus, kurie mums leidžia visokiomis aplinkybėmis turėti karo vedimui reikalingą medžiagą ir ją taupyti tose srityse, kurios nėra svarbios karui. Ir iki šiol vykusieji kariniai žygiai rodo, kad visa pergalėi reikalinga

medžiaga Vokietijos turima pakankame skaičiuje ir geros kokybės“. Ryšium su šiuo, Hannekenas nurodė, kad Europa susijungė į vieną didžiulę ūkinę erdvę. Šios didžiosios Europos erdvės žaliavos gamyba toli prašoks tą, ką Vokietija pati 1938 metais galėjo duoti, ypatingai tokiu svarbiu žaliavu, kaip geležis, anglis ir aliuminijus. Ši žaliava dabar yra kompaktinėje erdvėje ir ja Vokietija gali naudotis. Jokia galybė dabar negali sukludyti jos gamybos plano. Baigdamas, generolas von Hannekenas sako: „Tas mr. Hopkinso statistinis būdas, kuriuo jis apskaičiuoja žaliavų gamybą, nieko nereikia prieš mūsų dinamiškąją pažiūrą, kuri yra sunkiai suprantama anglų sakų pasauliui, nes ji nepasireiškė tonomis ir sterlingų svarais“.

Suomija atsakysianti į Amerikos notą

HELSINKIS. Kaip Suomijos žinių agentūra praneša, ryšium su žinia apie Jungtinių Valstybių žygius dėl sustabdymo ofenzyvą prieš Sovietų Sąjungą informuoti, Suomijos sluoksniai praneša, kad toji žinia visais atžvilgiais neatitinka minėto demaršo turinio. Netrukus Suomijos vyriausybė duosianti atsakymą, kaj tik artimiausios aplinkybės leis šį reikalą paskelbti.

I MANILA ATSKRIDO DU AUKŠTI AMERIKOS KARININKAI

NEW YORKAS. Associated Press praneša iš Manilos, kad ten su kursuojančiu per Ramųjį vandenyną „Clipperiu“ atskrido du aukšti Jungtinių Valstybių karininkai: generolas majoras Lewis Breretonas, kuris pradės vadovauti karinėms oro pajėgoms Filipinose, ir kontradmirolas Rockwellis, kuris paskirtas 16-tosios laivyno apygardos komendantu. Associated Press agentūra pareiškia, kad tu dviejų karininkų atvykimas yra susijęs su padėties Tolimuosiose Rytuose „dėdėjančiu įtemimu“. Associated Press praneša iš Honolulu, kad, kaip praneša ten atvykę keleiviai, dabartinės tarptautinės padėties akivaizdoje, iš Guamo, Midway ir Wake salų evakuojamos visos Jungtinių Valstybių moterys ir vaikai.

Feodosija

BERLIN. Dėl Feodosijos apgultimo DNB patiria: Lapkričio 3 d. vokiečių apgultasis Feodosijos uostas, kurį įsteigė XIII šimtme-tyje italai, yra prie Kerčės pus- salio pradžios. Krimo pietryčių kampe. Į pietus nuo jo yra Juo- doji jūra, šiaurėje — didysis Si- vašo druskos ežeras ir Azovo jū- ra. Feodosiją paėmus, atkentamas Kerčės pusiasalis. Be to, bolševi- kai, netekdami Feodosijos, neteko svarbiausiojo Krimo prekybos uosto, iš šis metus neužšalancio. Nuo Juodosios jūros ši uostą ap- saugo II jos iškyšulys. Uostas, kuris yra 7 1/2 metrų gvlto, turi 26 ha plotą. Jis apsaugotas moly. Būgą bolševikai ne'euka dabar 12 krantinių nusantro kilometro ilgio ir 11 prieplaukų. Talkos metu pro čia buvo gabenama iš turtingo užnugario javai. Feodosija lošė vaidmenį ir tabako prekyboje. Žiemą prisidėdavo dar antracito ir anglies gabenimas, kadangi žiema atpuola jau anksčiau užim- asis Mariupolio uostas. 1934 me- tasis Feodosijos prekiu apyvarta, be naftos, siekė 650.000 tonų. Feodosija turi reikšmės ir kaip pramonės miestas. Lankytoja ypač vilioja tautybių margumas mieste. Per paskutinius 150 metų čia atkeliavę didrusiai ir ukrainie- čiai, be to, visur prie Juodosios jūros kaip prekybininkai išsigalėje graikai ir armėnai, o taip pat ge- rokas skaičius žydų praretino se- nesniuosis gyventojus totorius ir juos dalinai išstūmė. Feodosija yra prie Tet-Obos kalno šiaurės rytų šlaito, tarp vynuogvnių ir vaisių sodų. Jame yra 30.000 gy- ventojų.

Anglai slepia savo nuostolius

BERLIN. Iš kompetentingų vo- kiečių sluoksnių DNB pranešama: Nuolat dideliais nuostoliais besiba- giantieji britų iskrūdimai per La- manšą ir į Reicho sritį verčia britų aviacijos ir informacijos ministri- jas, skelbiant beveik fantastiškus vokiečių nuostolių skaičius, savo nuos oltus kiek galima mažesnius, parodyti. Taip pavyzdžiui Reuteris praneša, kad nuo spalio 1 iki spalio 31 d. d. prie vakarinių krantų ir virš Reicho tebuvo numušta 94 britų lėkuvai naikintuvai ir bom- bonešiai. Tuo pačiu laiku ir tose pat vietose iš tikrųjų vokiečių lėkū- vų — naikintuvai, priešlėktuvinės parankos ir karo laivyno vienetai numušė 236 lėktuvus. Atitinkamos britų istagos vis dėlto pripažįsta 142 lėktuvų nuostolį. Šis menkas britų bandymas paneigti sunkius nuostolius ore yra juo begėdiškes-

Tiesa apie bolševikų tikėjimo laisvę

BERLIN. Iš aukštųjų katalikų sluoksnių pranešamas įdomus at- sakymas į sovietų tvirtinimą dėl tariamos bažnyčios laisvės Sovietų Sąjungoje. Tame atsakyme sa- koma, kad spalio revoliucija įve- dė Rusijoje bažnyčios atskyrimą nuo valstybės ir suvalstybino vi- sus bažnytinius turtus. Bažnytini- ai pastatai teoriškai turėjo būti be atlyginimo skiriami kulto rei- kalams ir buvo numatyta, kad dvidešimties tikinčiųjų grupė gali pasiimti valdyti bažnytinius pa- status, sudarydama atitinkamą sutartį su valstybe. Ši dvidešim- ties tikinčiųjų grupė turėjo išsau- goti pastatus ir sumokėti draudi- mo mokestį. Draudimo mokestis buvo nustatytas vienas procentas nuo labai aukštai įvertintos baž- nytinių pastatų vertės. Nuolat keliant tų pastatų vertę, buvo prieita iki to, kad tikintieji drau- dimo mokesčio nebegalėjo sumo- kėti. Tuomet bažnytiniai pastatai buvo imami kitiems tikslams, pa- vyzdžiui, bedievių muziejams steigti. Kitas metodas „legaliu būdu“ bažnyčioms uždaryti buvo, kad sanitarinė ir statybinė polici- ja reikalavo didelių remontų, o kai tokie remontai dėl lėšų stokos negalėjo būti atlikti, bažnytiniai pastatai būdavo sukonfiskuojami. Kitur buvo imamasi priemonių

prieš tas dvidešimties tikinčiųjų grupes, kurios imdavosi valdyti bažnytinį turtą. Įstatymas reika- lavo, kad tas būrys visuomet būtų pilno sąstato. Dėl GPU teroro bu- vo lengvai pasiekiami pasitrauki- mai, kas vėl privedavo prie baž- nyčios atėmimo. Dvasininkai bu- vo laikomi tu dvidešimties tikin- čiųjų grupių tarnautojais ir buvo beteisiai. Iki paskutinio laiko jie neturėjo jokių politinių teisių ir jiems nebuvo duodamos net korte- lės maistui ir drabužiams nusi- pirkti. Leningrade dvasininkams buvo uždrausta gyventi arčiau, kaip 100 kilometrų nuo miesto. Kiekviena bažnyčia galėjo turėti tik vieną dvasininką. Vyskupų ar- ba kitų aukštesniųjų dvasininkų, tokiai sistemai esant, negalėjo būti, nes bet koks susibūrimas re- liginiais tikslais buvo uždraustas. Kunigų seminarijos buvo taip pat uždraustos. Kai katalikai prieš keletą metų Leningrade mėgino įsteigti mokslo įstaigą dvasinin- kamams rengti, tai tos mokslo įstaig- os profesorai ir auklėtiniai buvo suimti ir išvežti. Stačiatikiams buvo pažadėta toleruoti vieną jų seminariją, tačiau leidimą įsteigti seminariją buvo žadama duoti to- kiomis sąlygomis, kad joks inte- lektualinis ar moralinis dvasinin- kų parengimas buvo negalimas.

Sovietų konstitucija garantuoja tik „kulto vykdymo laisvę ir an- tireliginės propagandos laisvę“. Tai buvo išaiškinta taip, sakoma tame aukštųjų bažnytinių sluoks- nių pasisakyme, kad yra leistina tik priešiškybinė, bet ne tikybinė propaganda. Kadangi kiekvienas tikybos mokymas buvo laikomas tikybine propaganda, tai bet koks vaikų iki 18 metų amžiaus tiky- bos mokymas buvo uždraustas. Šis uždraudimas lietė ne tik mo- kyklas ir bažnyčias, bet ir moky- namie. Tuo tarpu visose mo- kyklose priešiškybinė propaganda yra privalomas mokslo objektas. Per Velykas ir Kalėdas mokyklo- se turi būti rengiamos priešiškybi- nės šventės. Tikybinės knygos ne- turi būti parduodamos. Vadina- mus „veikliuosius tikinčiuosius“ policija negirdėtu būdu pašenia. Nuolat įvyksta vagysčių bažny- čiose. Sovietų policija reguliariai atsikaso ieškoti piktadarių. Nėra žinoma nė vieno įvykio, kad teis- mai būtų padarę sprendimą, kuris apsaugotų bažnyčią ar tikėjimą. Nežiūrint visų bolševikų mėgini- mų nukreipti dėmesį, yra ir pasi- tikas faktas, kad Rusijoje per dvi- dešimt trejus paskutinius metus bažnyčia ir tikyba buvo labai smarkiai ir sistemingai persekio- jama.

Jungl. Valstybės Bra- zilijoje įtemplai stato 7 aviacijos bazines

NEW YORKAS. Žinomas žurna- listas ir Pietų Amerikos klausimų žinovas Leon Pearsonas „Washing- ton Times Herald“ skiltyse praneša, kad Brazilijos pakraštyje įempiai dirbama, rengiant septynias aviaci- jos bazines. Šios bazės yra: San Ro- gue, Aracaty, Racas, Ponte Negra, Ilinda, Maceo ir Adrantas. Didžiau- sias aerodromas bus Maceo. Visų pirma, bus nu'iesti automobiliai keliai šioms bazėms sujungti tarp savęs. Tuo tikslu iš Vašingtono rei- kiamos reikalingos mašinos ir spe- cialistai. Po to bus įrengti aerodro- mai, kuriuose bus sutelk'a daug naikintuvų ir kovos lėktuvų „Va- karų Pusruliui ginti“, Pearsonas rašo, jog didelė problema iki šiol pasilieka neišspręsta: nei Brazilij- jos, nei bet kuri kita vyr'ausybė Pietų Amerikoje iki šiol nesutiko su tuo, ko karo planotojai Va- šingtone labiausiai pageidauja, bū- tent, leisti Jungtinių Valstybių kariuomenei tas bazines okupuoti dar prieš įvykstant krizei. Vašingtono strategams nepakanka bazių įren- gimo. Jie norė'u jau dabar ten nu- gabenai laivus, lėktuvus ir įgulas.

AMERIKA PAGRASINO SUOMIJAI

VAŠINGTONAS. Jungtinių Vals- tybių užsienio reikalų ministeria pranešė, kad ji pagrasino nutraukti draugiškus santykius, jei Suomija tuoj nesustabdys ofenzyvos prieš Sovietų Sąjungą ir neatitruks savo kariuomenės iš sovietų terito- rijos.

PRAHA. Reicho protektoriatas pavaduotojas SS - Obergruppen- führeris ir policijos generolas Heydrichas paskelbė šiu metų lapkričio 6 d. išgalvotus įsakym- ŗ, kuriame nuo rugsėjo 30 d. remi- antis kai kuriose protektorato srityse paskelbtu išimties stoviu, draudimas statyti čekiškus teatro veikalus, ruošti koncertus ir kit- okias kultūrinės namos, o taip pat čekiškas sporto šventes, pa- naškinamos.

Rooseveltą patys amerikiečiai remia prie sienos

VAŠINGTONAS. „America First“ komisijos konferencija, ku- rioje dalyvavo 300 vietinių grupių atstovai, pasiuntė vienu balsu pri- imta nutarimą senato laivyno ko- misijos pirmininkui Walshui. Ši- tuo nutarimu, ryšium su tariamu Jungtinių Valstybių laivo naikin- toju „Reuben James“ nuskandini- mu, reikalaujama, kad Walsh iš- keltų prezidentui Rooseveltui ir laivyno ministeriui Knoxui šiuos klausimus: kas iškė JAV naikin- toju „Reuben James“ ir „Kear- ny“ vadams lydėti kontrabanda vežančius prekybos laivus per ka- ro zonas į karaujančiųjų valsty- bių uostas? Kada tokie įsakymai

buvo duoti? Kokiu teisiniu pa- grindu ir kieno autoritetu buvo šie įsakymai duoti? Toliau kla- siama, ar šitie įsakymai neprieš- tarauja per debatus dėl įstatymo pagalbai Anglijai teikti vyriausy- bės duoties pažadams, kad į Anglijai teikti pagalbai įstatyma nebus įtraukta įgaliojimu lydėti vilkstines. Komisija pageidauja toliau nustatyti, ar įsakymai lydėti vilkstines neprieštarauja Roo- sevelto pažadams patiems netiekti jokių išnuomojamųjų ir skolina- mųjų prekių. Pagaliau, klausia- ma, ar nėra istorinis karantian- činių valstybių pavotis pulti ka- ro laivus neutraliųjų valstybių, gyvenančių priešui amunicija. Ar įsakymai lydėti vilkstines buvo duoti, laukiant, kad įvyks incident- ŗ, ir ar buvo norima ankoti šiau- rės Amerikos gyventojų gyvybe Jungtinėms Valstybėms įsumti į karą?

„New York Journal American“ žiniomis, ir New Yorko teisinin- kas Pensilvanijos gubernatoriaus brolis Amos Pinchof reikalavo, kad būtų patraukti tieson atsai- kingieji už Jungtinių Valstybių

jūrininkų mirtį. Tuos incidentus turįs ištirti senatas savo atitinka- moje komisijoje ir konstatuoti, kad Rooseveltas siunčia lydimas vilkstines priešingai Jungtinių Valstybių įstatymams ir priešin- gai jo paties pažadams išskirti Jungtines Valstybes iš karo. Pa- sak Pinchof, Jungtinių Valstybių prezidentas elgėsis lenkiamai ir neišimtinai, duodamas laivyn- ŗ įsakyma šauti, o no to protes- tuodamas su pasipiktinimu, kai vokiečių laivynes gina.

Naujasis Ispanijos primas

MADRIDAS. Naujais paskirtasis Toledos arkivyskupas ir kardinolas primas Enrique Pla gimė 1876 m. gruodžio 19 dieną Barcelonoje. Jis mokėsi ir daug metų studijavo Barcelonos seminarijoje. Paskui jis išvyko į Romą, kur išgijo filosofij- os daktaro laipsnį. Be to, Gregori- jaus universitete jis išgijo teolo- gijos ir kanoninių teisių daktaro laipsnį. 1902 m. jis buvo paskirtas Barcelonos seminarijos rektor'kos profesoriumi ir, be to, užėmė filo-

sofijos istorijos katedra. 1917 m. jis buvo paskirtas vyskupu Avilijoje, o 1935 m. — vyskupu Salamancoje, kur pilietinio karo metu jis akty- viai rėmė generolą Franca.

PARYŽIUS. Vokiečių kariuo- menės vadovybė paleido vieną be- laisvį prancūzų karininką, nes prieš keletą savaičių vienas jo šei- mos narys suteikė pirmąją pagal- bą šiaurės Prancūzijoje privers- tam nusileisti sunkiai sužeistam vokiečių lakūnui.

Pulkininkas J. Petraitis

Kaip jie mus sušaudė

58

Ne tik kojos manęs nebelaikė, bet ir visas organizmas baisiai jau buvo nusilpęs. Jaučiau, kad turiu karščio. Saulė pasiutusiai kepina, atmušdama savo spin- dulių į įkaitintas mūrinės kalėjimo sienas. Nors kalėjimo kiemas ir labai didelis, bet mes gan ankštai sudribo vienas prie kito. Enkave- distai susėdo vienam kiemo pakraštyje ant suolų, kurie stovėjo tarp kalėjimo ir kontoros. Jiems buvo matomas kiekvienas mūsų judėsys. Jie taip pat žiūrėjo į mus ir pro atdarus konto- ros langus. Ir kalėjimo sargybiniai iš bokštelių stebėjo mus.

Mano draugai rimtai susirūpino mano svei- kata, nes matė, kad aš pats ir apsiyersti nebe- galiu. Taip labai skaudėjo visi kaulai, ir gal- va, net ašaros ėmė birti. Tik paprašiau juos:

Susimildami, paskinkite man ramunėlių ir metilių ten iš patvorio...

Gerasis mano Vincukas M. (jis manim labai rūpinasi, nes jis mane pažino mano pulke tar- naudamas, atnešė man paskynęs ramunėlių ir metilių. Aš kniūpsčiaus gulėdamas, nosim iški- niaupęs į geltonus ramunėlius ir žalius meti- lius tik uosčiau ir uosčiau, kiek tik pajėgda-

mas, traukiau jų gaivinantį kvapą. Taip be- uostydamas, ir užmigau. Nežinau, kiek laiko taip iškniaupęs miegojau. Pabudau tik tada, kai kap. Stasys bakstelėjo man į pašoną.

Pulkininke, pulkininke, še — vandens at- nešiau, atsigerk. Mes dabar jus tuojau nuvesi- me išmaudyti — pamatysit, kad daug lengviau pasidarys.

Numigęs, ramunėlių su metiliais prisiuostęs ir afsigėręs vandens, labai sustiprėjau. Stasys J. ir Vincas M., šiaip taip pro gulinčius ir sėdin- čius žmones prasiskverbdami, nuvedė mane prie kalėjimo kampo, kur prie sienos stovėjo tik ką atvežto šalto vandens dvi statinės. Jiedu nu- rengė mane ir man pasilenkus, ant galvos, spran- do ir nugaros pylė šaltą vandenį ir trynė. Ne- paprastas malonumas! Visas organizmas pakan- kamai vandens atsigerė. Po to pasijutau tiek stiprus, kad galėjau be draugų pagalbos grįžti į savo vietą.

Vakarop ir oras pradėjo bent kiek atvėsti. Vienmarškiniams truputį ir šalta darėsi. Jonui D. atidaviau savo švarką, nes jis, vargšas, dar iš namų buvo suimtas vienmarškinis ir taip at- vežtas į Kauno kalėjimą.

Pradžioje manėme, kad valgyti visiškai ne- gausime, kad mums pakaks ir to vandens, ką atsigerėme, bet paskui liepė visiems susėsti gru- pėmis, rodos, po dvylika. Kiekvienai tokiai grupei davė po vieną duonos kepaluką. Duo- ną labai skaniai suvalgėme ir nuo to labai su- stiprėjome. Po to mums įsakė sėdėti, kaip sė- dime, vietoj, nesikilnoti ir nebesiskirstyti iš grupių. Manėme, kad duos ir sriubos vakarie- nei. Enkavedistai, vaikščiodami tarp žmonių grupių, pamatę kurį nors bandantį pasikelti,

tuojau atkiša revolverį ir taiko. Porą kartų šo- vė, bet į viršų, ne į žmogų. Ypač vienas enkave- distas, pailgveidis, juodaplaukis, kumpanosis, storalūpis ir plikais priešakiniais dantimis, nes jo storos lūpos niekad nesusičiaupia, su savotišk- u pasididžiavimu, taikydamas revolveriu, tvar- kė mus, kad nekrutėtume. Mums labai patiko jo tas taikymas: pakelia revolverį ties dešine akim, galvą palenkia ir taip stropiai taiko į žmo- gų, kad, rodos, — tuojau, tuojau ir nušaus jį. Žmogus, pamatęs taikant į jį revolveriu, tuo- jau atsėdė ir nebekruta.

Mūsų pulkininkui Juozui S., kažkas blogai nutiko. Anksčiau jis miegojo, dabar pradėjo kažkokias nesąmones pasakoti. Kažin iš kur jis gavo tą paltą, kurio jis anksčiau, rodos, netu- rėjo. Jis skundžiasi, kad jį tas paltas gali iš- duoti, nes jis savo nosinę anksčiau buvo idė- jęs į dešinįjį kišenių, dabar ją radęs kairiajam kišeniui. Mes jį raminau, kad nieko čia blo- go negali įvykti, bet jis vis tiek labai bijo to palto.

Man labai įtartinas vienas enkavedistas, Ku- ris, aplinkui vaikščiodamas, neatitraukia savo akių nuo mūsų, kauniškių grupės. Nesupran- tama, kodėl jis mus taip atidžiai stebi ir ko jis iš mūsų nori? Patariau savo draugams atsar- giau kalbėtis tarp savęs, nes gal tas velnias su- pranta, ką mes lietuviškai tarp savęs kalbame.

Jau saulė nusileido ir temti pradėjo. Kažin kas iš sėdinčios kalinių minios šuktelėjo:

— Ar bus sriubos?

— Taip, dvyliktą valandą gausime labai ge- ros sriubos! — atsakė vienas enkavedistų.

Kaip 1940 m. buvo organizuojamas pirmasis masinis lietuvių areštai

Bolševikai Lietuvoje teisbuvo vos vienerius metus ir keletą dienų, tačiau per tą laiką lietuvių tautai ir jos kultūrai padarė milžiniškos žalos. Kadangi lietuvių tauta, kurios daugumą sudaro ūkininkai ir iš jų kilusi švietusomenė, buvo priešinga idotiškai bolševikų santvarkai, tai lietuvių prieš šios santvarkos buvo verčiami teroristinėmis priemonėmis. Tuo būdu raudonasis teroras lietuvių tautą lydėjo nuo pat bolševikų įžengimo į Lietuvą 1918 m. liepos mėnesio viduryje, prieš pat rinkimus į Liaudies Seimą. Tuo metu bolševikai masėmis suiminėjo buvusių lietuvių organizacijų vadus ir šiaip jau žymesnius lietuvius. Kaip tas darbas buvo vykdomas, rodo šis Raudonojo Teroro Muziejuje esąs Valstybės Saugumo Departamento direktoriaus A. Sniečkaus 1940 m. liepos 7 d. patvirtintas masinių areštų operatyvinis planas:

Visiškai slaptai
Patvirtinta
Valst. Saug. Dep-to Direktoriaus
(-) A. Sniečkaus

1940 m. liepos mėn. 7 d.

Priešvalstybinių partijų: tautininkų, voldemarininkų, liaudininkų, krikšč.-demokratų, jaunlietuvių, trockistų, socialdemokratų, eserų, šaulių ir kt. vadovaujančio sąsto o likvidacijos paruošiamųjų darbų ir operatyvinės likvidacijos

PLANAS

Operaciją praveisti vienu laiku visoje Lietuvoje, naktį iš liepos 11 d. į 12, 1940 m.

Iki liepos 10 paruošti žinias apie visus žmones, kuriuos reikia izoliuoti. Visų areštuotųjų asmenų „žiniuose“ nurodyti pavardė, vardas, tėvo vardas, gimimo metus ir vieta, tau ybė, išsilavinimas, socialinė klėmė, materialinė padėtį (turta), paskutinię darbo vietą ir užimamą tarnybą, kuriai partijai priklausė ir kokį partijos darbą dirbo, trumpas kompromituojančios medžiagos turinys ir „žinių“ gale turi būti nurodytas nuolatinės gyvenamos vieto patikrintas adresas. Jei gyvena (arba turi) vasarnami, tai ir vasarnamio adresas, ir namų telefono numeris.

Nurodytoms „žinioms“ sudaryti, iš Pirmo Skyriaus ir Kauno Apygardos operatyvinių darbininkų sąstato sudaryti penkis grupes po 1-4 žn. Darbą tarp jų paskirstyti tokiu būdu:

Pirma grupė — 4 žmonės — sudaro „žinias“ tautininkų vadovaujančiam sąstatai, Grupės vyresnysis — Krastinas.

Antra grupė — 2 žmonės — sudaro „žinias“ voldemarininkų vadovaujančiam sąstatai. Grupės vyresnysis — Dembo.

Trečia grupė — 1 žmogus — Finkeleštas, sudaro trockistų ir eserų „žinias“.

Ketvirta grupė — 4 žmon. — su-

daro „žinias“ krikšč.-demokratams. Grupės vyresnysis — Komodaitė.
Penkta grupė — 3 žn. — sudaro „žinias“ liaudininkams ir soc.demokratams. Grupės vyresnysis — Macevičius.

Atsakomybę už pristatymą laiku aukščiau nurodytų „žinių“ neša Firmo Skyriaus viršininkas Todesas.

II-ro Skyriaus viršininkas Galievičius privalo sutvarkyti, kad laiku būtų nustatyti ir patikrinti areštuotųjų asmenų adresai. Tam reikalui nuo VII. 8. reikia išskirti atitinkama skaičių žvalgų, kuriuos reikia stropiai instruktuoti apie išlaikymą griežčiausio atargumo darant adresu nustatymą ir patikrinimą.

Operacijos vykdymui iki liepos 10 d. sudaryti reikiama operatyvinių grupių skaičių, kurių priešaky pastatyti operatyvinius darbininkus. Iš anksto paskirstyti kokius asmenis turi areštuoti kiekviena grupė.

Kad sustiprinti operatyvines grupes, mobilizuoti iki bus pravesta operacija, reikiama skaičių kriminalinės ir viešosios policijos valdininkų. Apie tai iš anksto perspėti jų viršininkus, nepranešant, tačiau, kam tie valdininkai bus reikalingi.

Vykdytojas Zdanavičius

Kad operacija praeių sklandžiai, turi būti išdirbta speciali kratų ir areštų instrukcija, kuri turi būti išdalinta grupių vyresniesiems operacijos išvakarėse.

Vykdytojas Galievičius

Kad aprūpinti operatyvines grupes susisiektimo priemonėmis, iki operacijos vykdymo dienos turi būti paruošta 30 au.omašinių.

Vykdytojas Sniečkaus

Kadangi operacijos metu gali prireikti užsnauduoti kambarius ir butus, pavesti Sekretoriato viršūninkui Slaviniui užsakyti 10 antspaudo vaškui (surgachui) ir jos turi būti gatavos š. m. liepos 9 d.

Iki tos pačios dienos Slavinas turi parūpinti 20 kišeninių žibintuvų.

Kad sėkmingiau praeitų operacija ir, kad ir vietų būtų duota praktiška pagalba, reikia iš Kauno komandiruoti operatyvinių darbininkų į sekančias vietas:

- 1) į Vilnių 8 žn.
- 2) į Šiaulius 1 žn.
- 3) į Ukmergę 1 žn.
- 4) į Marijampolę 1 žn.
- 5) į Panevėžį 1 žn.

Visų skyrių ir Kauno Apygardos viršininkai turi iki 8 liepos pristatyti į Dep-to Sekretoriatą savo skyriaus visų etatinių tarnautojų sąrašą.

Vykdytojas Slavinas

Kvotų skyriaus viršininkui Razauskui pavesti iki liepos 10 d. paruošti areštų orderius sulig operatyvinių grupių sudarytais sąrašais.

Sudarjus priešvalstybinių partijų vadovaujančių asmenų areštui „žinias“, suderinti jas su Vidaus Reikalų Ministru Gedvyliu.

Vykdytojas Sniečkaus

Kvotų skyriaus viršininkas Razauskas, kartu su Kauno kalėjimo viršininku Kučinskiniu turi organizuoti areštuotųjų asmenų ir paimtų krao's metu daiktų bei dokumentų priėmimą.

Kad būtų įvykdyta griežta izoliacija, iki liepos 11 d. kai bus patvirtintas areštuotųjų asmenų sąrašas, turi būti numatyta, kokie asmenys kokioje bus kameroje. Skirstyti taip, kad kaltinami tuoj pačioje byloje nepatektų į vieną kamerą.

Areštuotiems sutalpinti, iki liepos 11 d. Kauno kalėjime turi būti paliuo-

suota reikiamas skaičius kamerų, skaitant, kad areštuota bus 200 žmonių. Iki to pat laiko sudaryti patikrintų prižiūrėtojų kadrus.

Kalėjimo viršininkas Kučinskas turi nuo liepos 12 d. sustiprinti kalėjimo apsargą.

Reikia išskirti specialią tardytojų grupę, kuriai pavesti tučiuojau po arešo pradėti tardymą specialiai numatytų asmenų iš priešvalstybinių partijų vadovaujančio sąstato.

Vykdytojas Razauskas

Organizuoti išorinį sekimą ypatingai svarbių valstybinių nusikaltėlių nuo liepos 9 iki jų arešto dienos. Tam tikslui antro skyriaus viršininkas turi sudaryti 8 išorinius sekimo postus.

Liepos 9 d. išskirti apygardų viršininkus su paruošta operacijos medžiaga, kad suderintų numatytų areštuotųjų asmenų kandidatūras ir duoti instrukcijas dėl pačios operacijos pravedimo.

Atsakom'ngas Sniečkaus

Išdirbti specialų sąlyginį šifrą telefoniniams pasikalbėjimams su Apygardų viršininkais, o taip pat pranešimų perdavimui apie operacijos paruošimą ir rezultatus.

Vykdytojas Sniečkaus

Apygardų viršininkų pastarime numatyti, ką iš areštuotųjų čia pat po operacijos reikia išsiųsti į Kauną ir Vilnių.

Vykdytojas Sniečkaus

Sąryšų su tuo, kad yra galima, kad asmenys, kuriuos yra numatyta areštuoti arba kurie dar neįėjo į sąrašą, norės pereiti Valstybės sieną, susikalbėti su pasienio kariuomene apie apsaugos sustiprinimą nuo liepos 9 d. ir apie sienos uždarymą nuo liepos 11 iki 16 dienos.

Vykdytojas Sniečkaus

Iš lenkų pabėgėlių tarpo areštuotųjų asmenų izoliacijos operaciją pradėti nuo liepos 8 d.

Visus operatyvinius darbininkus ir policininkus, kurie dalyvaus operacijos pravedime, apginkluoti šaunamais ginklais. Nemokantiems su jais elgtis, liepos 8 ir 9 dienų organizuoti specialius užsiėmimus, po 2 akademines valandas su išvykimu į poligoną.

Vykdytojas Zdanavičius

Šis planas turi būti vykdomas nenukrypstant ir neatsikalbinėjant, nors atskiri jo punktai, atsižvelgiant į aplinkybes, direktoriaus arba jo paveldytojo, gali būti pakeisti arba papildyti.

(-) ZDANAVIČIUS

VSP Viršininkas

1940 m. liepos mėn. 7 d.

Dėl streikų Anglija prarado 6.840.000 darbo valandų

NEW YORKAS. Britų darbo ministerija, kaip iš Londono pranešama, skelbia, kad anglų pramonė rugsėjo mėnesį dėl streikų neteko 744.000 darbo valandų. Nuo pradžios metų iki rugsėjo pabaigos dėl streikų prarasta šeši milijonai 840.000 darbo valandų, ir šis skaičius, lyginant su praėjusiais metais, yra pakilęs 14%.

BERLIN. Iš karinių sluoksnių pranešama, kaip dabar jau yra žinoma, naktį į lapkričio 2 dieną britų aviacija dar neteko vieno kovos lėktuvo. Tuo būdu britai per savo

Ar „Generolas žiema“ gali sutrukdyti Vokietijos žygį Rytuose?

BERLIN. XI. 4. Straipsnyje, pavadiname „Kodėl Rytų žygis 1915 m. buvo nutrauktas vėlyvą rudenį“, laikraštis „Voelkischer Beobachter“, pasiremdamas istoriniais faktais, pateikia įrodymų, kad britų propagandos mėgiamasis posakis „Generolas žiema“, kuris užkirs kelą vokiečių žygiui į Rytus, yra klaidingas. Anglų nuomonės, kaip laikraštis rašo, kad Rytuose nuo tam tikro laiko vėlyvą rudenį neįmanomi jokie didesnio masto karo veiksmai, neparemia nei Rytų erdvės pobūdis, nei karo veiksmų pagrindinės sąlygos. 1914 m. Hindenburgas ir Ludendorffas lapkričio 11 d. eną tarp Vartos ir Vislos pradėjo didelį puolimą, kurį vokiečių divizijas, sėkmingai stumiančias didžiojo kunigaikščio Nikolajevičiaus kariuomenės dalis, nuo Poznanės provincijos sienos gruodžio 6 d. eną buvo nuvedęs įki Lodzės ir gruodžio 15 dieną — įki Lovičo, Varšuvos priešakinio karo lauko. Tuo būdu žiema, kurios buvo bijota, tada jau seniai buvo prasidėjusi. Laikraštis nurodo, kad Hindenburgas, nepaisydamas smarkaus šalčio, ir 1915 m. vasario mėnesį labai sėkmingai laimėjo žiemos mūšį Mozūruose. Šaltis ir nepalankios oro sąlygos vokiečių puolimams neuzkierio kelio. Rusų ofensyvinės kariuomenės prie Tahenbergso sumušimas, pradėtas 1914 m. vėlyvą vasarą, buvo baigtas didelią žemos karo žygiais nuo 1914 m. lapkričio mėnesio ir 1915 m. vasario mėnesį. „Generolas žiema“ jiems nieko nepadėjo. Linke abejoti asmenys, nepaisydami šio

aiškaus konstatavimo, galėtų paklausti, ar tokios žimos pergalės yra įmanomos ir rusų erdvės gilumoje, rašo laikraštis ir ryšium su tuo nurodo, kad žemyno oras Vislos srityje yra toks pat, kaip, pavyzdžiui, Pinsky pelkėse. Pasiremdamas 1915 m. vokiečių ofensyva prieš Rusiją, pradėta vėlyvą rudenį, „Voelkischer Beobachter“ konstatuoja: Ne vėlyvas ruduo su savo šalčiais ir sniegu tada sutrukdė galutinai sunaikinti vis naujose mūšiuose sumuštąjį carinę kariuomenę, o lemiamas dalykas suturėti puolimui tada buvo kitį momentai, kurie ryškiai parodo skirtumą tarp anuometinės ir šiandieninės padėties. Toliau laikraštis iškelia tas prežastis, dėl kurių turėjo būti sulaukiamas puolimas, ir, be kitko, paminė, kad anuomet vokiečių kariuomenės vadovybė negalėjo galvoti apie veningą didelį kovos uždavinį, kaip galvoja šiandieninis Reichas. Anuomet priešės Vokaruose darė įtakos įvykių eiga Rytų fronte. Tada Europa nebuvo taip vokiečių rankoje, kaip yra šiandien. Vokiečių kariuomenės štabo viršininko Felkenhayno kariuomenės užnugaris nebuvo laisvas. Jos sparnai nebuvo saugūs. Dėl to, prasidėjus vėlyvam rudeniu, jis varė puolimą toliau, nors ir nebuvo galima tikėtis visiškai sunaikinti priešą. Pasitenkinimas savimi, mažų pasigėbėjimų sistema 1915 m. rudenį sutrukdė įvykių sprendimu, o ne prasidėjusi žiema, pastebi baigdamas laikraštis.

Vokiečių teismai Latvijos generalinėje srityje

„Deutsche Zeitung im Ostland“ (Nr. 87) praneša, kad Reicho komisaro įsakymu prie kiekvienos Latvijos srities generalinio komisario bus įsteigti vokiečių teismai, kurie spręs visas tas baudžiamąsias ir civilines bylas, kuriose figūruos Reicho piliečiai ir vokiečiai,

o taip pat tas bylas, kurios jiems bus specialiai nukreipiamos Reicho Komisaro įsakymu. Be to, Rygoje bus įsteigtas vokiečių apeliacinis teismas (Obergericht), kaip aukštesnė instancija vokiečių teismų sprendimams peržiūrėti.

VICHY. Vyriausybės žinios skelbia, kad prieš kelias dienas vyriausybės išleistas įstatymas, draudžias klausyti anglų ir gaulistų, taip pat kitus užsienio gylstuvus, kurie varo antiprancūzišką propagandą, išplečiamas visoms prancūzų kolonijoms, protektoratams ir mandatams.

BERLIN. Naktį į lapkričio 2 dieną britų lėktuvai jūros srityje The Wash prie britų rytų krantų puolė vieną 3.000 brt. krovininių laivą. Pataikius bombai, laivas buvo sunkiai sugadintas.

BERLIN. Vokiečių kovos lėktuvai naktį į lapkričio 2 dieną Sueco kanalo įrengimus vakarinėje jo dalyje ir į Port Taufik pataikė daug bombų.

KAZYS PEMKUS

VAGIS

Gal būt, jis ir buvo vagis. Net jis pats save dažnai klausdavo: „Nejaugi aš vagis?... Tur būt, aš toks...“

Kokia ironija žmonių veiduose! Koks paniekos žvilgsnis! Ir visa tai jam vienam, tam žinomam vagiui pakęsti!

Kas jau kas, bet Simas tikrai buvo šaunus vyras. Ar tai talkoje, vestuvėse ar pasilinksminime vien tik: Simai pradėk dainą! Simai, pravėsk žaidimą! Simai...

O dabar? Jis pasuka kur už kampo, rankovę pabraukia per prakaituotą kaklą ir atsidūsta: „Tur būt, aš toks...“

Kad juos kur kelmai tuos obuolius! Jų tiek užderėjo ir okių gražių, juk nemorom akį patraukia.

Ukininkas, atsiremęs į tvorą, nekarta pergaltodavo: „Nuo obeiš per keturius centnerius; už centnerį kad ir po dešimt litų...; dv. dešimt keturios geros obeiš...“. Ir jis sėp'ė au patraukdavo pypkę.

Simas pamatė šeimnininką link-mėsniu ve du ir priėjo prie jo. Sakė: nusiųve rausvi obuoliai. O kad kokį suvalgyti!

Jis paprašys šeimnininką bent porą tų gražių vaisių.

Ukininkas išskratė pypkę ir pažiūrėjo.

— Pats matai, Simai, kad ne kažin kiek jų yra. Juk tai gyvi pinigai. Pora obuolių — lengva pasakyti, bet pinigai!...

— Simas nudūlino.

Sekmadienio vakaras. Pirkame ore bangavo da'nų garsai, mišėsi jaunystės kryptavimai.

Simas ėjo nuleista galva. Ką jis galvojo? Gal klausėsi pažįstamų garsų? Gal motiną prisiminė?

Taip. Ji sunkiai sirgo, ir jos sūnus galvojo, kad taip nunešus jai obuolių, ji paimtų juos į savo sudžiūvusias rankas, var ytu, gėrėtusi jų raudonumu ir pridėtų prie lūpų.

Ir Simas persėko tvorele. Papurtė obeiš — keletas prinokusių obuolių nušoko žmon.

Gal būt, tada jis liko vagis.

— Dar papurtyk! Tokiam vyrui čia

per maža. Juk ir draugams reikės. Simas bejėgiškai atsirėmė į obeiš. Šeimnininkas pagavo jį bevagiati! Jis krėtė jo obuolius! Vagis!

— Aš motinai... Dovanokite! — sušvokštė Simas.

— Man tai nesvarbu. Bet krėtėte? — pyko šeimnininkas.

— Krėčiau, kad nuneščiau... Ji sunkiai serga.

— Ir manote, kad nuo obuolių motina pasveiks? Vieni juokai! Kuris gydytojas patarė šitokius vaistus? — Ukininkas nusiųjokė. — Taigi, penkis litus už juos. Gal susirinkt, o aš atskaitysiu iš algos.

Ukininkas, patenkintas savo samojum, nuejo.

Simas pasilenkė ir paėmė obuolius. Lipdamas atgal per ivorą, matė, kaip pro atvirą langą ji stebėjo keletas ironiškų žvilgsnių.

Švarko kišenėje jis turėjo keletą prinokusių, raudonų obuolių. Obuolių už penkis litus. Juos motina vartys, gėrėsis ir pridės prie savo sukepusių lūpų.

Viena naktį dingio ūkininko mėsa. Langas išlauktas — būta vagis.

Šeimnininkė tuoj išvyko į miestą. O kai sugrįžo, vežime be jos sėdėjo dar pora policininkų.

Jie priėjo prie Simo.

— Tur būt, čia Simas Girdžius? — paklausė.

— Tai aš, — atsakė Simas.

— Gal, pone, jūs matėte, kas šianakt apie šio ūkininko langus vaikščiojo?

— Nemačiau.

— Daugiau galvokite, ką sakote! — išpėjo. — Prisipažinkite, bus geriau.

— Buyau pas motiną; nieko nemačiau.

— O kas čia ūkininko prieš keletą dienų obuolius norėjo nukrėsti?

— Simas nuleido akis.

— Aš tik keletą obuolių motinai...

— Šit kaip! Bet, paukšteli, žinok, kas jau obuolius naktimis pradeda krėsti, tam nebe svetima ir pro langą lišti. Žinok, tai gerai!

Apžiūrėję išlauztąjį langą, dar kažką ilgai kalbėjosi valgomajame. Jis sėdėjo suraišiotas kitame kambary. Kodėl visa tai, jis negalėjo suprasti. Kodėl jis suraišiojo? Kodėl nelaidžia eitį prie darbo? Kodėl su juo taip kalbėjo? Juk jis visą naktį budėjo prie motinos lovos. Ar už tai?

Jo akys du rasoš lašūka! Jis neverkė. Kodėl jis verkė? Kad suraišioja? Ne! Tegu... Jo motina šianakt šnėbzėjo: „Sūneli!... Simuk!... visur vien vargas. Aš jį iškenčiau, dabar tavo pareiga“. Ir ji plonais pirštais perbrau-

kė per jo plaukus. Gal būt, dabar jis ir prisiminė šią ranką, šiuos žodžius, motiną...

Jį įsodino į vežimą, susėdo policininkai ir išvažiavo. Atsisukęs Simas pamatė kieme keletą besišypsantių veidų. Pamatė mosuojančią ranką ir išgirdo žodžius: „Kvailas! Galėjo pabėgti pavogęs, o ne laukti!... Tai jau kvailas!“

Jį kažkur išvežė.

Vėl obelys pasipuošė. Jos apsidengė baltomis pusėmis. Atrodė lyg jos pražydo snaigėmis. Taip baltai baltai...

Simas eina dideliais žingsniais. Jis pakelia galvą, pažvelgia aplinkui: pamato veriančius žvilgsnius. Gal būt, jis vėl pasukę kur už kampo? Girdi jis balsus: „Ar matė, kaip vagis pažiūrėjo?!... Koks jis nuskurus. Baisus! Kad dar keletą mėnesių žūtų palauke... Eikime iš čia! Ką gali žinoti su tokiu žmogum. O kad taip...“

Priprato Simas. Ar jam žmonių blyti? Kas, kad jis vagis! Juk jis tikrai obuolius, tik obuolius pavogė. Už penkis litus motinai...

Jis eina tvirtu žingsniu. Po kojomis girdžia sniegas, aplinkui šnibžda žmonių garsai ir klaidžioja akys.

Gal būt, jis ir buvo vagis.

Anordnung Leder Nr. 1

Betr.: Versorgung der Bevoelkerung mit Schuhwerk

- Schuhwerk aller Art aus Leder und Gummi darf ab 1. November 1941 gegen Bezugscheine an die Bevölkerung des Generalbezirks Litauen verkauft werden.
- Es gibt 5 Arten von Bezugscheinen und zwar:
 - Bezugschein A für Strassenschuhwerk und Leder für handwerkliche Herstellung desselben.
 - Bezugschein B für Haus- und Turnschuhe und Sandalen bzw. Leder zur Herstellung der letzteren.
 - Bezugschein C für Arbeitsschuhwerk - Schuhe aus Juchtenleder - Berufsschuhwerk und Sportschuhwerk.
 - Bezugschein D für Lederschuhe mit Holzsohlen.
 - Bezugschein E für Gummiüberschuhe.
- Bezugscheine für Schaffstiefel sowie für Gummiüberschuhe mit Pilzoberteilen und Gummilängschäfter dürfen nur ausgegeben werden, wenn es sich um Berufsschuhwerk handelt.
- Bezugscheinfrei sind:
 - a. Strassenschuhe mit ganzen oder geteilten Holzsohlen zu einem Einzelhandelsverkaufspreis von nicht mehr als RM 4.— bis Grösse 35 einschl.
 - RM 4.50 von Grösse 36 ab für das Paar.
 - b. Nolspantinen - ohne Hinterkappen

oder solchen aus Sperrholz - mit Vorderteil aus Leder oder anderem Material.

- Babyschuhe bis nur Grösse 24 einschl.
- Hausschuhe, Pantoffel und Schlappen, deren Ober- und Unter- teil ausschliesslich aus Altmaterial bestehen.
- Schuhe oder Ueberschuhe ganz aus Stroh, auch solche mit einem Oberteil oder Futter aus Spinnstoff- waren.
- Gebrauchtes Schuhwerk. Dieses Schuhwerk unterliegt auch nicht der Bestellscheinplicht. Es kann ohne Genehmigung ge- und verkauft werden.

5. Die Schuhgeschäfte sind verpflichtet, die Bezugscheine auf der Rückseite mit dem Ausgabedatum, Art, Grösse, und Preis der ausgegebenen Schuhe zu versehen.

Der Käufer hat darunter den Empfang zu bestätigen. Die eingenommenen Bezugscheine müssen von Schuhhändler gut sichtbar entwertet und aufbewahrt werden.

Zu widerhandlungen gegen diese Anordnung werden bestraft.

Der Generalkommissar in Kaunas
i/A. HARTMANN.

29. Oktober 1941.

Potvarkis odos reikalu Nr. 1

Dėl gyventojų aprūpinimo avalyne

- Visų rūšių odinė ir guminė avalynė nuo 1941 m. lapkričio 1 d. Lietuvos generalinės srities gyventojams parduodama pagal pirkimo leidimus.
- Pirkimo leidimai yra penkių rūšių:
 - Pirkimo leidimas A gatvės avalynei ir odai šiai avalynei gaminti pas amatininkus.
 - Pirkimo leidimas B kambariniams ir gimnastikos batams bei sandaliams ar odai jiems gaminti.
 - Pirkimo leidimas C darbo avalynei - avalynei iš jučtinės odos - specialiai avalynei ir sporto avalynei.
 - Pirkimo leidimas D odinei avalynei su medininiais padais.
 - Pirkimo leidimas E kaliošams ir botams.
- Pirkimo leidimai aulinjams batams, taip pat kaliošams bei botams su veltinu viršumi ir guminiams aulinjams batams išduodami tik tada, kada jie naudojami specialiai avalynei.
- Pirkimo leidimų nereikia:
 - a. Gatvės avalynei ištaisais arba daliniais medžio padais, kurios mažmeninė kaina negali būti aukštesnė kaip iki 35 Nr. imtinai 4 RM nuo 36 Nr. 4,50 RM už porą.
 - b. Medinėms klumpėms be užkulnių

arba su medininiais užkulniais, su odos arba kitokios medžiagos viršutinėmis dalimis.

- Kūdikų avalynei iki 24 Nr. imtinai.
- Kambarinei avalynei, pantaplamiams ir šliurėms, kurių viršutinės ir apatinės dalys yra tikrai iš senos medžiagos.
- Avalynei arba viršutinei avalynei, kuri pagaminta visiškai iš šiaudų, arba su pluoštinių medžiagų viršumi arba pamušalu.
- Vartotai avalynei.

Šiai avalynei taip pat nereikia užsakymo leidimų. Ji gali būti be leidimų perkama ir parduodama.

5. Avalynės krautuvių ipareigojamos kitoje pirkimo leidimo pusėje pažymėti avalynės pardavimo data, rūšis, dydis ir kaina. Pirkėjas taip pat turi patvirtinti avalynės gavimą. Avalynės pirkliui turi visiškai aiškiai pirkimo leidimus panaikinti (perbraukiant ar kitu būdu) ir stropiai saugoti.

Nusižengimai šiam potvarkiui bus baudžiami.

Generalinio Komisarą Kaune pavadamas
(pas.) HARTMANN
1941 m. spalio 29 d.

Durchfuhrungsbestimmungen zur Anordnung Leder Nr. 1

- Die Bezugscheine für Schuhwerk werden an die Einwohner nur vor der für den Wohnbezirk zuständigen Ortsstelle erteilt.
- Einen Antrag für den Bezug von Strassen- sowie von Arbeits- und Berufsschuhwerk dürfen nur die Verbraucher stellen, die nicht mehr als ein Paar tragbares Schuhwerk besitzen. Dasselbe gilt für den Bezug von Sandalen oder Leder für Sandalen. Als Strassenschuhwerk gelten Strassenschuhe aus Chromleder und Schuhe mit einem Oberteil aus Stoff und Sohlen aus Leder und Gummi.
- Anträge für den Bezug von Haus- und Turnschuhen, sowie von Sportschuhen und Gummiüberschuhen dürfen nur die Verbraucher stellen, die kein Paar entsprechendes Schuhwerk besitzen.
- Das auf Bezugschein D zu beziehende Schuhwerk betrifft die Schuhe aus Leder mit Holzsohle, welche teurer sind als das in Absatz 4. a. der Anordnung Leder Nr. 1 angeführte Schuhwerk.
- Die Aufsicht über die Einhaltung dieser Bestimmungen hat die Handelszentrale, die Amtspersonen der Verwaltungsbehörden und die Polizei.
- Zu widerhandlungen gegen diese Bestimmungen werden streng bestraft.
- Diese Bestimmungen treten am 1. November 1941 in Kraft und beziehen sich auf das ganze Gebiet des ehemaligen Freistaats Litauen.

Der Generalkommissar in Kaunas
i/A. HARTMANN.

Potvarkio odos reikalu Nr. 1 vykdomieji nuostatai

- Pirkimo leidimus avalynei gyventojams išduos tikrai kompetentingos gyvenamos vietos įstaigos.
- Prašyti leidimo gatvės, taip pat darbo ir specialiai avalynei pirkti gali tik toks vartotojas, kuris neturi daugiau kaip vieną porą tinkamos dėvėti avalynės. Tas pats taikoma leidimams sandaliams arba sandalių odai pirkti. Gatvės avalyne laikomi gatvės batai iš chromo odos ir batai su viršutine dalimi iš medžiagos ir odiniais bei guminiiais padais.
- Prašyti leidimo kambariniams arba gimnastikos batams, taip pat sportiniams batams bei guminiams kaliošams ar botams pirkti gali tik toks

vartotojas, kuris nė vienos poros šitokios avalynės neturi.

- Pirkimo leidimai D reikalingi avalynei liečia batų iš odos su medininiais padais, kurie yra brangesni, negu Potvarkio odos reikalu Nr. 1 4 a pastraipoje pažymėta avalynė.
- Šių nuostatų laikymąsi prižiūri prekybos centrinės, administracijos organų pareigūnai ir policija.

Nusižengimai šiems nuostatomams bus griežtai baudžiami.

Šie nuostatai įsigalioja nuo 1941 m. lapkričio 1 d. ir taikomi visai buvusios Lietuvos respublikos sričiai.

Generalinio Komisarą Kaune pavadamas
(pas.) HARTMANN

Pertvarkytos Kauno Miesto Savivaldybės maisto ir prekių paskirstymo kontoros

Ligšiolinė Kauno Miesto Savivaldybės maisto ir prekių skyriaus kontorų sistema dabar pertvarkyta. Kauno miestas su priemiesčiais suskirstytas į 12 rajonų, maždaug vienodų gyventojų skaičiaus atžvilgiu. Kiekviename šių rajonų bus viena kontora, kuri aptarnaus to rajono gyventojus tiek maisto kortelių, tiek prekių pirkimo leidimų išdaviniėjimo srityse.

Šiandien skyriumi skelbiami kontorų rajonai ir jų adresai. Šiuo metu vyksta kontorų įsikūrimas naujose patalpose. Apie jų veikimo pradžią mūsų dienraštyje bus pranešta skyriumi vėliau.

KMS MAISTO IR PREKIŲ SKYRIAUS KONTORŲ SARAŠAS

KONTORA Nr. 2 — Rotušės a. 9.

Ribos: Miesto riba — Veiverių g. — Kreivoji g. — Vidukalnio g. — Hariso g. — Minkausko g. — Nemunas — Kanto g. — Laisvės al. — Lukšio g. — Neris — Nemunas — Miesto riba.

Gatvės: 1. Veiverių g. por. nr. 2. Yliškių g. 3. Kreivoji g. 4. Aukštoji g. 5. Antakalnio g. 6. Vidukalnio g. neporiniai n-riai visi, por. nuo Nr. 8. 7. Minkausko g. 1—37 ir 2—74. 8. Prienu g. 9. Hariso g. 10. Ginteriškių g. 11. Garliavos tak. 12. Damijonių g. 13. Zapyškio g. 14. Gudyno g. 15. Riaubos g. 16. Dobkevičiaus g. 17. Kumpio g. 18. Amerikos Liet. g. 19. Dariaus — Girėno g. 20. Universiteto g. 21. Liepos g. 22. Erdvės g. 23. Kometų g. 24. Maisto g. 25. Vyties g. 26. Žvaigždžių g. 27. Sietyno g. 28. Marvelės g. 29. Prieplaukos g. 30. Silutės g. 31. Smalininkų g. 32. Trimito g. 33. Nemuno g. 34. Poškos g. 35. Ugniagesių g. 36. Kanto g. 37. Druskininkų g. 38. Birštono g. 39. Gardino g. 40. Seimo g. 41. Prezidento g. 42. Vilniaus g. 43. Lukšio g. nepor. n-riai, 44. Panevėžio g. 45. Marijampolės g. 46. Zamenhofo g. 47. Daukšos g. 48. Palangos g. 49. Santakos g. 50. Aleksoto g. 51. Daugirdo g. 52. Rotušės aikštė, 53. Muziejaus g. 54. Vandens g. 55. Seminarijos g. 56. Pilies g. 57. Elijaševo g. 58. Valančiaus g. 59. Kalvių g. 60. Laisvės al. nepor. 55—63.

KONTORA Nr. 3 — laikinai pradžios mokykloje Nr. 28 (Savanorių pr.).

Ribos: Savanorių pr. — Astronomijos g. — Višinskio g. — Aukštaičių g. — aZnavyku g. — Neris — Lukšio g. — Savanorių pr.

Gatvės: 1. Savanorių pr. por. n-riai 92—144 ir nepor. 1—141, 2. Astronomijos g. 3. Višinskio g. 1—21, 4. Zanavykų g. nepor. n-riai, 5. Žemaitės g. 6. Zemaičių g. 7. Putinų g. 8. Raginės g. 9. Seinų g. 10. Šakių g. 11. Zarasų g. 2—18 ir 1—21 nr., 12. Rokiškio g. 13. Biržų g. 14. Kapsų g. 15. Panevėžio g. 16. Pažangos g. 17. Slyvų g. 18. Aviečių g. 19. Serbentų g. 20. Braškių g. 21. Vašuokių g. 22. Telšių g. 23. Muravos g. 24. Turžėnų g. 25. Italijos g. 26. Raseinių g. 27. Kriaušių g. 28. Obuolių g. 29. Vyšnių g. 30. Žalioji g. 31. Karmėlavos g. 32. Kupiškio g. 33. Valkininkų g. 34. Liškiavos g. 35. Merkinės g. 36. Jotvingių g. 37. Jonavos g. nuo Lukšio iki Zanavykų g. 38. I takas, 39. II takas, 40. III takas, 41. IV takas, 42. V takas, 43. Ažuolų g. 44. Benediktinų g. 45. Eimučio g. 46. Paminklų g. 47. Aukštaičių g. por. 2—4 nr., 48. Lukšio g. por. n-riai.

KONTORA Nr. 4 — Savanorių pr. 143

Ribos: Miesto riba — Savanorių pr. — Zanavykų g. — Neris — Miesto riba.

Gatvės: 1. Savanorių pr. nepor. nuo 143 nr., 2. Zanavykų g. por. nr., 3. Sirvintų g. 4. Molėtų g. 5. Leliūnų g. 6. Utenos g. 7. Vokietaičių g. 8. Tvirtovės al. 1—59 ir 2—54 nr., 9. Algirdo g. 10. Taikos g. por. 2—22 ir nepor. 1—21 nr., 11. Kampejo g. 12. Kalniečių g. 13. Kapsų g. nepor. 1—27 ir por. 2—38, 14. Darbininkų g. 15. Želvos g. 16. Zarasų g. por. n-riai nuo 20 nepor. nuo 23, 17. Anykščių g. 18. Elgulių g. 19. Vienuolių g. 20. Danutės g. 21. Daubos g. 22. Eivenių g. 23. Archyvo g. 24. Jasaičių g. 25. Dusėtų g. 26. Kamajų g. 27. Salako g. 28. Jonavos g. nuo Zanavykų iki miesto ribos, 29. Elguliai II.

KONTORA Nr. 5 — laikinai pradžios mokykloje Nr. 15 (Radvilėnų g. Nr. 15)

Ribos: Miesto riba — Savanorių pr. — K. Petrausko g. — Kudirkos al. — Ažuolynas — Tunelio g. — Miesto riba.

Gatvės: 1. Savanorių pr. por. 200—268 nr., 2. K. Petrausko g. nep. 1—15 nr., 3. Sasnausko g. por. nuo 22, nepor. nuo 21 nr., 4. Višinskio g. nepor. nuo 67, por. nuo 70 nr., 5. Kapinių g. 6. Dirvos g. 7. Tvirtovės al. nepor. 61—159. 9. Basanavičiaus al., 10. Taikos g. por.

Mokytojų pakeitimai

TRAKŲ APS.

Atleisti iš tarnybos nuo š. m. spalio mėn. 1 d.: 1) Lieponių m. ved. Vaclovas Mališauskas — savo pareikimu, 2) Daugirdiškių m. ved. Antanina Kamionkienė, kaip neatvykusi į darbą, 3) Semeliškių m. mokyt. Janina Siliekaitė, kaip neatvykusi į darbą, 4) Kasėjų m. ved. Elena Radzevičienė, kaip savavališkai pasitraukusi iš darbo.

Nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d. paskirti: 1) Levas Valselis — Daugirdiškių m. vedėju, 2) Vladas Kupstas — Lieponių m. vedėju, 3) Petras Zaronis — Čebatorių m. vedėju, 4) Kazys Karčiukas — Gudakiemio m. mokytoju, 5) Jonas Palionis — Pasamovio m. mokytoju, 6) Antanas Kašuba — Pošalių m. vedėju, 7) Bronius Narbutas — Rūdininkų m. vedėju, 8) Juozas Kavaliauskas — Tetėnų

m. vedėju, 9) Liudgarda Labanauskienė — Panošiškių m. mokytoja.

Savo prašymais perkelti: 1) Garnaopolio m. mokyt. Vytautas Beigas — Zikaronių m. mokytoju, nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d., 2) Vilniaus m. m-los Nr. 8 mokyt. Kleopa Mudėnienė — Trakų m. m-los mokytoja nuo š. m. spalio mėn. 16 d.

Kiti mokytojų pakeitimai.

- Marijampolės aps. Prienu m-los mokytoja Eugenija Plokštytė nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d. savo prašymu keliama į Kauno m. pradžios m-lą Nr. 20 mokytoja.
- Alytaus aps. pradžios m-ly inspektorius Jonas Mikulevičius nuo š. m. lapkričio mėn. 1 d. savo prašymu atleidžiamas iš šių pareigų ir nuo tos pačios dienos skiriamas Marijampolės aps. Prienu pr. m-los mokytoju.

Rumunijoj lapkričio 9 d. ruošiamas tautos balsavimas

BUKAREŠTAS. Rumunų tauta kviečiama lapkričio 9 d. balsavimu pasisakyti „ar jį pritaria ar nepitaria maršalo Antonescaus išvaduojančiam valstybės vadovavimui nuo 1940 metų rugsėjo 6 d.“ Rumunų tauta ta pat proga turės galimumą pareikšti savo pasitikėjimą valstybės reformai ir tautos teisių gynimui iš maršalo pusės. Ten, kur tautos balsavimas lapkričio 9 d. negalės įvykti, jis įvyks sekandiomis dienomis iki lapkričio 12 d. imtinai. Žydai tautos balsavime nedalyvaus. Tautos balsavimas įvyks taip pat ir bolševikų išvaduose Besarabijos ir šiaurės Bukovinos srityse.

BERLIN. Vokiečių karo aviacija lapkričio 3 d. puolė laivus Suezų įlankoje ir numestomis bombomis sunkiai sužalojo vieną torpedinį laivą. Be to, vokiečių lėktuvai bombardavo Port Taufio uostą. Buvo

padaryta žalos pietinėje to uosto dalyje.

OSLO. Vokiečių karo lauko teis- mas nuteisė mirti Norvegijos piliečius už jų veiklą priešą nauda. Nuteistieji buvo sušaudyti.

VICHY. Prancūzų radijas skelbia anglių šaltinių iš gaulistų sluoksnų paskelbtą tvirtinimą, esą Prancūzų Somalijoje kilę neramumų.

Vet. Akademijos pat. anatomijos katedros Vyr. asistentui
V. D-ui Karnauskui jo mylimam tėveliui mirus, giliai užuojautą reiškia
Akademijos Rektorius, docentas ir tarnautojai

24—62, nep. 21—41 nr., 11. Juškos g., 12. Gražinos g., 13. Kudirkos aikštė, 14. Smetonos aikštė, 15. Rimvydo g., 16. Varpo g., 17. Saulės g., 18. Ramioji g., 19. Baranausko g., 20. Rytų g., 21. Saulės g., 22. Kaimo g., 23. Grinčupio g., 24. Slėnio g., 25. Naručio g., 26. Rimšos g., 27. Tunelio g. nuo Radv. pl. iki miesto rib., 28. Radvilėnų g., 29. Vydūno al., 30. Kudirkos al., 31. Beržų g. 32. Eglių g., 33. Marylando g., 34. Kraševskio g., 35. Matkeikos g., 36. Jankaus g., 37. Moniuškos g., 38. Minties rat. por. nuo 14, nep. nuo 11 nr., 39. Gėlių rat. nepor. nuo 9 nr.

KONTORA Nr. 6 — K. Petrausko g. 35.

Ribos: Tunelio g. — Altų g. Trakų g. — Lydos g. — Zemaičių g. — Višinskio g. — Aukštaičių g. — Savanorių pr. — K. Petrausko g. — Kudirkos al. — Ažuolynas — Tunelio g.

Gatvės: 1. Tunelio g. nuo Gelež. st. iki Radv. pl., 2. Friko g., 3. Vaižganto g., 4. Perkūno al., 5. Sporto g., 6. Parodos g., 7. Radastų g., 8. Perkūno aikštė, 9. Tulpių g., 10. Leliūnų g., 11. K. Petrausko g. por. visi, nep. 17—43 nr., 12. Žemuogių g., 13. Aguonų g., 14. Rūtų g., 15. Kauko g., 16. Prūsų g., 17. Dainavos g., 18. Džūkų g., 19. Aukštaičių g. nep. visi, por. nuo 6 nr., 20. Balninkų g., 21. Zemaičių g. por. 2—32 nr., 22. Aušros g., 23. P. Vileišio aikštė, 24. Giedraičių g., 25. Šimkaičių g., 26. Višinskio g. por. 2—68 nr., nep. 23—65 nr., 27. Sasnausko g. nep. 1—19 por. 2—20 nr., 28. Savanorių pr. por. 146—198 nr., 29. Vaičiūčių g., 30. Vydūno al. por. 2—10a. 31. Kudirkos al. nepor. nr.

KONTORA Nr. 7 — Laisvės al. 43.

Ribos: Savanorių pr. — Astronomijos g. — Zemaičių g. — Gedimino g. — Karmelių g. — Nemunas — Kanto g. — Laisvės al. — Savanorių pr.

Gatvės: 1. Savanorių pr. por. 2—90 nr., 2. Ožekienės g. 3. L. Sapiegos g. 4. Vasario 16 g. 5. Maironio g. 6. Daukanto g. 7. Mickevičiaus g., 8. Gedimino g., 9. Aušros g., 10. Putvinskio g., 11. Duonelaičio g. poriniai 10—46, neporiniai 11—59 numeriai, 12. Laisvės al. nep. 9—53, por. 16—86 nr., g. poriniai 2—18 nr., neporiniai 1—13 nr., 16. Miško g. nuo 13 did., nuo 20 did. nr., 17. Grunvaldo g. nuo 14 did. nr., 18. Karmelių g. nuo 5 did. nr., 19. Kanto g. por. nr., 20. Zemaičių g. nepor. nuo Gedim. iki Višinskio g.

KONTORA Nr. 8. — laikinai V. Kudirkos pradžios mokykloje (Trakų g. 47)

Ribos: Nemunas — Gedimino g. — Zemaičių g. — Lydos g. — Trakų g. — Altų g. — Tunelio g. — Geležinkelio st. — Čiurlionies g. — Geležinkelio tiltas — Nemunas.

Gatvės: 1. Gedimino g. por. nr., 2. Vytauto pr., 3. Gen. Žukausko g., 4. Grunvaldo gatvės poriniai 2—12 nr., 5. Miško gatvės poriniai 2—18 numeriai, 6. Vaidilutės gatvė, 7. Kestučio g. nep. 1—11, por. 2—10 nr., 8. Laisvės al. por. 2—14, nep. 1—7 nr., 9. Lydos g., 10. Krėvos g., 11. Totorių g., 12. Altų g., 13. Baritonų g., 14. Sopranų g., 15. Bažnyčios g., 16. Girstupio g., 17. Trakų g., 18. Būgos g., 19. Stakių g., 20. Šiaulių g., 21. Apynių g., 22. Pramonės g., 23. Bravoro g., 24. Čiurlionies g. nepor. nr., 25. Geležinkelio st.

KONTORA Nr. 9. — laikinai Gaisrininkų Rūmose, Rusų g.

Ribos: Nemunas — Panemunės tiltas — Juozapavičiaus pr. — Čiurlionies g. — Tunelio g. — Miesto riba — Nemunas.

Pastaba: Juozapavičiaus pr. poriniai nr. visi priklauso kontorai nr. 9.

KONTORA Nr. 10. — Sodų g. 42.

Ribos: A. Panemunės tiltas — Nemunas — Geležinkelio tiltas — Juozapavičiaus pr. — A. Panemunės tiltas.

Pastaba: Juozapavičiaus pr. neporiniai nr. visi priklauso kontorai nr. 10.

KONTORA Nr. 11 — Vaidoto g. 72.

Ribos: A. Panemunė ir Jesia. Vičiūnai.

KONTORA Nr. 12. — laikinai pradžios mokykloje Nr. 41.

Ribos: A. Freja ir Aleksotas ir rytus nuo ribų: Veiverių g. — Kreivoji g. — Vidukalnio g. — Hariso g. — Nemunas.

KONTORA Nr. 13. — Degtukų g.

Ribos: Vilijampolė:

Kauno Teatras

Trečiadienį, lapkričio 5 d., **PRISIKĖLIMAS**
Vaidiavo 5 v. komedija.
Bilietai nuo 1—8 Rb.

Penktadienį, lapkričio 7 d., **AIDA**
su K. Petrausku.
Verdi 8 pav. opera.
Bilietai nuo 4—20 Rb.

Šeštadienį, lapkričio 8 d., **MIEGANČIOJI GRAŽUOLĖ**
Čaikovskio 4 p. baletas.
Bilietai nuo 3—15 Rb.

Sekmadienį, lapkričio 9 d., dienos metu **RIGOLETTO**
Verdi 4 v. opera.
Bil. nuo 3—15 Rb.

Sekmadienį, lapkričio 9 d., vakare **VIEŠBUČIO ŠEIMININKĖ**
Baldoni 3 v. komedija
Bilietai nuo 1—8 Rb

SPORTAS

Perkūnas I nugalėjo KTK 17-15

Dviejų stipriųjų krepšinio ekipų, Perkūno I — KTK, susitikimas baigėsi nedidele Perkūno I pergale — 17:15. Pirmasis kėlinys 8:4 KTK naudai. Rungtynės buvo įtemptos, žaista kietai, iki paskutinės sekundės pasekmė svyravo ir nebuvo aišku, kam atiteks laimėjimas.

Taškų pasiekė: Perkūnas I: Puzinauskas I (10), Norkus I (2), Mackevičius (2), Leščinskas (2), Puzinauskas II (1); KTK: Norkus II (8), Baltūnas (4), Nikolskis (2), Gušinskas (1), Šačkus.

Moteryų rungtynes LGSE I — LGSE II laimėjo LGSE I aukšta pasekme — 46:9.

DĖL LGSE — PERKŪNAS RUNGTYNIŲ

Rašėme, kad sekmadienį numatytos futbolo pirmenybių rungtynės LGSE —

Perkūnas neįvyko, nes Perkūno vienuo likė neatvyko į aikštę. Kūno Kultūros Rūmuose, dėl šių rungtynių patyrėme, jag artimiausiam futbolo komiteto posėdyje Perkūno komandos nestojimas ir rungtynes bus svarstomas.

DSC — SCHALKE 2:1

Berlyno olimpiniam stadione įvyko Tschammer — Pokal ba'gminės futbolo rungtynės. Žaidė buv. daugkarintis Vokietijos meistras FC Schalke 04 ir praeitų metų Tschammer — Pokal laimėtojas Dresdeno SC. Po permainingos kovos su trupučiu laimės susitikimą laimėjo DSC 2:1. Antro kėlinio pabaigoj Schalke buvo labai užspaudė priešininkų vartus, bet pasekmė liko ta pati.

TRUMPAI IŠ VISUR

— Europos bokso pirmenybės galutinai atšaukiamos, nors jau buvo nustatyta, kad jos įvyks gruodžio 7—11 d. d. Pirmenybės atšaukiamos dėl to, kad kai kurie kraštai dėl pravažiavimo sunkumų negalėtų atsiųsti savo ekipų. Vietoj pirmenybių numatoma surengti Vokietijos, Italijos ir Vengrijos tarpvalstybinės rungtynes.

— Romoje įvykusias futbolo rungtynes tarp vokiečių ir italų kariu laimėjo italai. Pasekmė 5:1.

— 50-tosiose tarpvalstybinėse ran-kinio rungtynėse Vokietija nugalėjo Daniją 13:8 (6:3). Vokiečiai šį kartą sužaidė žymiai geriau nei prieš vengrus. Rungtynes stebėjo 8.000 žiūrovų.

— Sofijoje vietinė futbolo vienuolikė nugalėjo Berlyną 2:1 (1:0). Jau šeštoj rungtynių minutėj Nikoloffas įkrito pirmą įvartį. Antrame kėliny Berlyno dešinysis sparninis Lehner išlygino, o 10 min. prieš pabaigą Nikoloffas įskėlė lemiamą įvartį.

SMULKŪS SKELBIMAI

Siūlo darbo

Puikiai rusiškai kalbans, jaunas, išsilavinęs vokiečių kareivis ieško **GERO PRANCŪZŲ KLB. MOKYTOJO** gramatikai ir praktiškai kalbėti (pradžiai jau yra).
Pasiūlymus palikti laikr. admin. dēl „Ko.Re.Ha“.
3212(1)

Reikalinga ateinanti tarnaitė. Kreiptis tik nuo 18 valandos. Italijos 48-a, 2. 3229(1)

Šeimai 3 asmenų reikalinga vaikų mylinti ir mokanti savarankiškai virti tarnaitė.
Mickevičiaus gat. 16-a, bt. 3. 3192(1)

Mažai šeimai reikalinga sąžininga, mokanti virti tarnaitė. Kreiptis Aušros g-vė 9. b. 1. nuo 8—10 ir 18—20 val. 3193(1)

Mažai šeimai skubiai reikalinga **tarnaitė-šeimininkė.** Atlyginimas geras.
Kreiptis Vytauto pr. 26, buto 10 nuo 17 val. Pageidautina rekomendacijos. 3194(1)

Reikalingi prityrę saskaitininkai, galintieji savarankiškai dirbti buhalterio padėjėjo darbu ir — piautos medž. medžiagos specialistas galis dirbti kontoroje.
Kreiptis 9—15 val., Lukšio 10. 3202(2)

Marijampolės apskrities ligoninėi reikalingas gydytojas stažistas. Atlyginimas R. M. 925. butas ir visas išlaikymas. Kreiptis ligoninėn a-meniškai. 3204(3)

Reikalingas mažoje, privačioje įstaigoje vedėjas, nusimanas teisinėje srityje. Atlyginimas 100 RM. Adresą ir darbo stažą palikti administracijoje 55 nr. 3207(2)

Sargas ieškomas prie nedidelio namo su sodu už kambarį, virtuvikę ir kūrą. Kreiptis Perkūno aikštė 7 nuo 17—19 val. 3162(1)

Sodininkystės - Daržininkystės Bandydų Stočiai Vytėnuose. (Vilijampolės pašt.), skubiai reikalingas šoferis-traktoristas. Dėl sąlygų teirautis vietoje, arba telefonu Nr. 27430. 3217(3)

3 kilometrai nuo Kauno priemiesčio — Vilijampolės, prieš Kleboniškių vandentiekį Vytėnų dvare, (buv. savininko Račiūno) Sodininkystės-Daržininkystės Bandydų Stoties statybai reikalingi: sunkvežimiai vežti statybos medžiagą ir daug darbininkų. Atlyginimas geras.
Darbo gauti prašau kreiptis statybos vietoje pas darbu vedėją M. Gaidamonį. 3217(3)

Reikalinga sąžininga **mergina,** mylinti vaikus ir tvarka, 4 asmenų šeimai. (Vaikai 6 ir 5 m.). Atlyginimas geras.
Kreiptis Laisvės Alėja Nr. 84, but. 1. nuo 17 iki 19 val. 3214(1)

Grupė valdininkų ieško gero vokiečių kalbos mokytojo. Su pasiūlymais kreiptis telef. 28007. 3155(2)

Reikalingas prityręs siuvėjas ir parankinis. Kreiptis i Sasnausko 6, bt. 1. Tel. 21897. 3152(6)

Skubiai reikalingi gerai moką vokiečių ir lietuvių kalbas žodžiu ir raštu vertėjai. Atlyginimas geras. Kreiptis i Raseinių Apskrities Viršininką ir i Raseinių Apskrities Policijos Vada. 3176(3)

Ieško darbo

Jaunas, nevedęs vargonininkas ieško vietos. Siūlyti Adomėnui, Onušio pašt., Rokiškio apskr. 3196(1)

Ieškau įstaigose **pasituntinio** arba sargo vietos. Turiu pažymėjimą. Siūlyti Centralinis Paštas Nr. 1458090. 3198(1)

Studentas, mokas gan gerai vokiečių kalba, ieško atitinkamos vietos. Skambinti tel. 25850. 3206(1)

Šeimininkė, baigusi Z. O. M-lą, turinti praktikos ir geras rekomendacijas, ieško darbo klebonijoje ar pan. Siūlyti: Rokiškis, Južintų pšt. dēl V. M. 3216(1)

Skubiai **ieškau** bet kokio darbo. Baigiau gimnazijos 4 klases. Turiu praktikos raštinės darbe. Siūlyti „I Laisvė“ Administracijai „Vaidilai“ 3218(1)

Ieškau pamokų rengėjo darbo. Savanorių pr. 79, bt. 6, Girinas. 3180(2)

SKELBIMAS.

Virėja-šeimininkė su geromis rekomendacijomis, ieško ligoninėje ar valgykloj tarnybos. Sutinka išvažiuoti ir provincion. Pasiūlymus siusti Kestučio 18, b. 15 arba telef. 27480 nuo 8—13 val. 3224(2)

Moteris ieško darbo sutvarkyt kontoras, dirbtuves, krautuves arba panašiai. Sužinoti Aviečių Nr. 6—2. 3226(1)

Parduoda, perka

Parduodu tris medines lovas: viena tamsi ir dvi šviesios. Taip pat dvi spintelės prie lovų.

Nemuno g-vė Nr. 25, b. 6. Kreiptis nuo 17 val. iki 18 val. 3223(1)

Parduodamas **naujas pianinas** f-mos Jul. Blüther. Teirautis telefonu Nr. 28114, nuo 8—10 ir nuo 14—16 val. 3156(2)

Parduodama užuolaidos (komplektas), lapė, peiliai, šakutės, patefonas plokštelės, baterija voniai su dušu, spinta knygomis ir kt.
Aušros 37, b. 3, 16—18 val. 3222(1)

Parduodama **kvarco lempa** — rank. aparatėlis f-mos „Life-Lite“ (ultra violet.). Skambinti iki 10 val. ryto telef. 20847. 3227(1)

Pamesta

Spalių 30 d. iš sunkvežimio, prie Vilijampolės tilto, **pamestas paigas ryšulys su kilimais.** Radusį prašau gražinti už atlyginimą.
J. Bataitis, Kaunas, Sapiegos g-vė 1, bt. 11. 3143(5)

Pilieti, paėmęs **lavą** iš Z. Fredos krautuvėlės, gražink ją ten pat. Priešingu atveju bus pranešta policijai. 3200(1)

Pamestas vidaus pasas, išduotas Kauno miesto policijos vado 1924 m. liepos 8 d. 6648, **Riešiotkino** Jono vardu. Paso Nr. 1124357. 3208(1)

Pamestas vidaus pasas Nr. 123061, išduotas K. M. Policijos 1923 m. Edvardui **Milaševičiui.** Radus prašau gražinti III nuov. 3218(2)

Paieškojimai

Kas žino apie jaun. pusk. **Mockūną** Adolfa, s. Antano, tarnavusį aviacijoje, Ukmergėje, mechaniku, prašau pranešti Simui Mockūnui, Kaune, Aukštaičių g. 38 nr., but. 4. 3201(1)

Gimnazičiai paieško **Bronės Miškelevičiūtės,** paskutiniu laiku gyvenusios Šiaulių mieste, dirbusios Šiaulių kalėjime, šeimininiais reikalais. Atsiliepimą siūsti Kauno Šventos Trejybės parapijos Klebonui, Kaunas, Jakšto g-vė Nr. 1. 3209(1)

Prašoma atsiliepti **Alfonso Juškevičiui,** buv. gim. mokyto. Tauragėje. Arba žinančius apie jį pranešti Kaminskiutei, „Ūkininko Patarė“ Administr., Kaunas. 3211(1)

Kas žino apie dingusią **Šeškevičienę-Vasiliauskaite** Bronę, d. Kazio, prašome pranešti motinai Karolinei Vasiliauskienei, Kaunas I Servitutu 17. 3219(2)

Karjai, žinantieji apie likimą eil. **Šiurkos Adolfo,** tarnavusio 3-čiam pėst. pulke, bat. raštinės pasiuntiniu, paskutiniu laiku buvusį Pabradės poligone, prašomi pranešti: Kėdainiai, Radvilų g-vė 9. Petru Šiurkai, arba Kaunas, Savanorių prosp. 98, bt. 12. E. Šiurkaitei. 3164(2)

Kas žino apie **Steponą Bubravičių,** tarnavusį Karo Mokykloje, 6 kuopoj, paskutiniu laiku buvo Sventionėliuose, prašau pranešti motinai, Šančiai, Pušynų g. 30, b. 1. 3068(1)

Įvairūs

Vokiečių karys ieško išnuomoti fortponą 1 arba 2 val. į diena, netoli Gedimino g-vės.
Kreiptis: Gedimino 31 Nr. 3228(1)

A. ŽITINEVIČIUS siuvėjas priima užsakymus. Kaunas. Mickevičiaus g. 23 Nr., bt. 3. 3205(1)

Karininkui reikalingas **KAMBARYS** su baldais bei patogumais Šančių Ratione.
Pranešti adresa laišku: Prancūzų gt. Nr. 40a, bt. 5, Stankaičiui. 3199(1)

JEI IŠVERSTI KĄ NORS REIK, I SAPIEGOS 6 EIK
Vertimu biuras „Plunksna“ verčia i vokiečių kalba prašymus, pažymėjimus ir kitus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tlf. 23727. 3144(25)

Ieškau pamokų rengėjo darbo. Savanorių pr. 79, bt. 6, Girinas. 3180(2)

Vilniaus Universiteto Pirmosios (1940 m.) **Laidos teisininkams ir ekonomistams.**

Karo laiku žuvo pas foto „Atelier Zinaida“ užsakytoji Vilniaus Universiteto pirmosios teisininkų ir ekonomistų laidos vinietė. Dabar tenka ją gaminti iš naujo. Todėl visi teisininkai ir ekonomistai, baigę universiteta 1940. VI. 15. prašomi prisųsti savo fotografijas iki lapkričio 15 d. šiuo adresu: P. Vilutis, Laisvės al. 50 Nr. b. 3, tlf. 24851. Kitoje pusėje fotografijos turi būti aiškiai parašyta pavardė, vardas ir adresas. Buv. Jūsų seniūnas P. Vilutis ir ekonomistas seniūno igal. Puikys Jonas. 2055

Kas nurodys tinkamą sausa 3 — 4 kamb. ir virtuvės butą su patogumais, gaus 100 Rb. Siūlyti Savanorių prosp. 94/6. 3225(1)

Portugalija stiprina savo kolonijas

LISABONA. Portugalų vyriausybė, atsižvelgdama į klasingas kal kurios užsienių spaudos žinias, jog esama žmonių, kurie nori pasikėsinti i Portugalijos teritorijos dalis, nutarė atitinkamai sustiprinti labiausiai pavojui išstatytų Portugalijos vietų apsaugą. Rašydamas apie tai laikraštis „Occident“ pareiškia, jog visai tyliai buvo parengta reikalinga kariuomenė, kuri išlydint portugalų tauta užtikrino, kad visa tauta ją remia.

BUKARESTAS. Kišinevo karo teismas antradienį nuteisė 14 komunistų agentų mirti, du — 15 ir 10 metų kalėti sunkių darbų kalėjime. Keturi teisiameji, jų tarpe trys moterys, buvo išleisinti. Teisiameji, bolševikams okupavus Besarabiją, buvo atvykę i rumunų sritis ir čia šnipinėjo sovietų naujai ir organizavo teroristų gaujas. Sovietams pasitraukus, jie pasliko Besarabijoje vykdyti sabotažo veiksams.

RADIJO PROGRAMA

KETVIRTADIENIS, XI. 6 d.

5.00 Vokiečių kariams; 6.00 Malda, dienos mintys, Rytinis koncertas; 7.00 Zinios vokiečių k.; 7.15 Zinios, pranešimai, dienos programa; 7.45 Pl. muzika; 8.00 Mankšta moterims. Vad. Danutė Nasvytytė; 8.15 — 9.15 — pertrauka; 9.15 Zinios; 9.30 Koncertas; 10.10 „Kūmutės“ Antano Vienuolio feljetonas (sk. dr. art. P. Šimkus); 10.30 Koncertas; 11.30 Antanas Rūkstelis: Nelaikykime meno dalykų skryniose; 11.50 Įgrojimai Vurlico vargonais; 12.00 Varpų muzika iš Karo muziejaus; Zinios; 12.20 Pl. Muzika; 12.30 Zinios vokiečių k.; 12.45 Vidudienio koncertas (transl. iš Vok.); 14.00 Zinios vokiečių k.; 14.15 Popietinis koncertas (transl. iš Vok.); 15.00 Zinios vokiečių k.; po ju pertrauka iki 16.00 val.; 16.00 Garsų vainikas; 17.00 Zinios vokiečių k.; 17.15 Zinios, laikraščiu naujienos, pranešimai; 17.45 Naujieji įsakymai mūsų krašte (Stasys Balys); 18.00 Iš ciklo Reichas vaizduose: Prie Reino ir Moselio; 18.15 Vokiečių dainos. Op. sol. Vincė Jonuškaitė; 18.30 Laiko įvykiai, pranešimai iš fronto, Vyriausiosios vokiečių karo vadovybės pranešimai ir Zinios vokiečių kalba. 20.15 Zinios, programa rytdienai; 20.30 Lietuvių Nacionalistų Partijos pranešimai; 20.45 Saloninio orkestro koncertas; 22.00 Zinios vokiečių k.; po ju žinios lietuvių k.; šokių muzika; 23.00 Programos pabaiga.

PREKYBOS PRAMONĖS IR AMATŲ RŪMAI

Grunvaldo g. 18

Pirmininkas	22493
Reikalų vedėjas	29822
Prekybos patarėjas	29414
Prekybos referentas	29574
Pramonės referentas	29497
Kooperatyvų referentas	24252
Amatų referentas	29524
Juriskonsultas amatų reikalams	29524
Miestu namų ūkio sekcija	29574
Kanceliarija	24224

Prekybos Registras
Grunvaldo g. 18
Prekybos Registro vedėjas ir
Prekybos Registras

Valst. Metalų Apdirbimo Pramonės Trestas iš Grunvaldo 16, persikėlė i Laisvės Al. 59 (II-ras aukatas).
Telefonai:

Valdytojas	26887
Pavadootojas	23291
Fin. ir Buhalt. skyr. virš-kas	21359
Adm. skyr. v-kas ir sekretorius	26897
Tiekimo skyr. viršininkas	28693
Gam.-Techn. skyr. viršininkas	25563
Statybos skyr. viršininkas	25563
Trestui priklausančių imonių telefonas galima sužinoti Treste, telef. 26897.	3203

Vaikus mylinti mergaitė reikalinga šeiminkavimui Schleswio-Holstein. Pageldaujama, kad mokėtų šiek tiek vokiškai kalbėti. Kreiptis „I Laisvė“ Administracijon. 3213(1)

Reikalingas fotografas — menininkas,

galintis savistoviai vesti foto studiją. Ten pat reikalingas ir laborantas. Prašymus su mokslo ir stažo nurodymu siūsti: I Laisvė Adminn. Studijai. 3154(3)

Krimo atbalsiai

Krimas ne tik žinomas kaip graži vieta, bet taip pat kaip politinių poroškų kampas. Tai pradėta yra ne nuo šandien, bet prieš keletą amžių. Krimo valdymo kova sukėlė aštrių karų, kurie nebuvo išspręsti ir rusų pilietinio karo metu. Ten buvo susitelkusi viena ir kita rusų pilietinio karo pusės. Krimas Vrangelio kariuomenei buvo gera bazė kariuoti su bolševikais. Lengva buvo susisiekti su jūra, o taip pat su sala ties Perekopu, kurio plotis siekia tik 7 km. Šitoks plotis darė salą lengvai apginamą. Tik anais laikais bolševikai, pildami didžiuliais žmonių kiekiais, buvo Perekopą nugalėję, o vėliau užvaldė ir patį Krimą. Tuo istorija tarytum pasibaigia. Bet dabar po vokiečių kariuomenės Perekopo nugalėjimo, vėl atsimeria praeitės dalykai. Tenka priminti, kad kovos dėl Krimo prieš 20 metų su viršum vyko, beveik tomis pačiomis lapkričio mėnesiais.

Svarbiausia tai, kad Krimas apgyventas totorių, iš karto buvo nusprendęs apsispręsti ir valdytis savarankiškai. Tai buvo Krimo lygiai taip pat bandoma padaryti, kaip ir kitų Tarybų Sąjungos tautų. Tačiau bolševikų valdžiai visa tai buvo nepriimtina, o todėl ir totorių aspiracijos buvo paneigtos. Tai ypatingai ryškų iš paties Stalino pareiškimų, kur kalbėdamas apie tautinį klausimą, galė knygos pridėjo ir pastabą, kaip vienos po kitos tautinės asociacijos buvo sužlugdytos. Panašiu būdu žlugo ir totorių tautinės aspiracijos. Reikėjo pradėti vargti bendrą tautų vargą, kokį vargo visos tautos Tarybų Sąjungoje.

Visas vargas buvo pagrindžiamas vienu pareiškimu, kad niekas kitas taip nerūpinasi tautų laisve, kaip Tarybų Sąjunga. Konstitucijoje buvo įrašyta, kad kiekviena tauta, atseit, respublika turi teisę lengvai apsispręsti, t. y. savo noru išsiti iš Tarybų Sąjungos. Tačiau nė vienas tautai savo noru nepasisekė tai padaryti. Tiesa, buvo sakoma, kad nė viena tauta nenori išsiti iš Tarybų Sąjungos. Tačiau tokiu pareiškimu nė vienos tautos neįtikino. Nenoras būti Tarybų Sąjungoje, yra kiekvienos tautos idealas. Jis ne tik buvo būdingas Krimo totoriams, bet taip pat ir Kaukazo tautoms. Kaukazo tautos ilgai kovojo už savo laisvę, kol vėliau, didesnės jėgos verčiamos, turėjo pasiduoti. Tas pat Kaukaze pasireiškė ir prieš 20 su viršum metų. Visos Kaukazo tautos panorėjo atsipalaiduoti nuo didelio, bet negalingo Tarybų Sąjungos kūno. Tačiau jas ištiko liūdnas likimas, kuris trunka net iki šiuo laiku. Tačiau šiandien kyla klausimas, ar tos tautos neturės tu pačių troškimų, kurių turėjo prieš dvidešimt su viršum metų. Tikime, kad neabejotinai turės noro išsiti iš Tarybų Sąjungos.

Drauge su tautų atsipalaidavimu išnyks ir tas melas, kuris iki šiol tebetrunka. Tik istaiznuokime, jei drįstama skelbti, kad kiekviena tauta nenori atsipalaiduoti iš Tarybų Sąjungos, nors jai apie tai visai neleidžia ir pagyvoti. Vieton tu nuolat kalbama apie pasaulio revoliuciją ir tautų laisvę. Tačiau kas bolševikus įgaliojo rūpintis kitų tautų laisve? Čia, tur būt, tinka tas posakis, kad tas, kas rūpinasi kitų laime, tas pats yra nelaimingas. Tai, rodos, šiandien pakankamai įrodyta. Bet ne apie tai kalbama. Svarbu, kad pačios tautos yra sutarusios reikalą atsipalaiduoti iš bolševikų priespaudos. Todėl šiandien, kai eina kova dėl geresnės tautų ateities, kiekviena tauta rūpinasi savo likimu. Tai nesvarbu, kur bet kuri tauta yra, ar Baltijos pakraštyje, ar Krimo pusiasalyje, ar Kaukazo kalnuose. Svarbu tai, kad tauta nepripažįsta bolševikų priespaudos ir pati, drauge su vokiečių kariuomene, stengiasi atsipalaiduoti.

Krimo „lietuviškas pusiasalis“

Krimas istorijos eigoje yra buvęs aktualus pusiasalis. Dėl Krimo pusiasalio vyko ne vienas karas. Kaip žinia su totoriais teko kariuoti ir lietuviams. Vytautui Didžiajam teko pasiekti ir įjoti į Juodąją jūrą. Todėl nenuostabu, kad Rusijoje, ypač jos vakarų pakraštyje, užtikinami lietuvių kilmės vietovardžiai. Vieni jų susieti su lietuvių žodžių kilmės šaknim, o kiti susieja vietovardį su lietuvių karo žygiais ar valdymo metais. Vieną ryškų lietuviškos kilmės vietovardį turi ir Krimo pusiasalis. Kaip žinia, Krimo pusiasalis kampuotas, turįs

keletą mažesnių ar didesnių iškyšulių. Jie paprastai yra vadinami pusiasaliais. Vienas toks Krimo iškyšulys, esąs Krimo šiaurės vakarų pakraštyje, rusų yra vadinamas „litovskij poluostrov“, atseit, „lietuviškas pusiasalis“. Netenka abejoti, kad panašių vietovardžių ir daugiau gali atsirasti. Minimas „Lietuviškas pusiasalis“ yra žinomas ir karo atžvilgiu. 1920 m., kai vyko rusų pilietinio karo kautynės, „Lietuviškas pusiasalis“ buvo minimas telegramose, o dabar „Lietuviškas pusiasalis“ yra ne kartą paminimas buvusių kautynių aprašymuose.

Planuojami daugiau nukentėję miestai

Isteigta Statybos Valdyba

Vidaus Reikalų Vadyboje isteigta Statybos Valdyba, kuri rūpinsis viso krašto statyba ir jos tvarkymu. Ją sudaro keturios direkcijos: miestų planavimo, statybos, sauselių ir butų. Jos veikia apims: statybos ir architektūros tvarkymą miestuose ir kaimuose, miestų matavimo, planavimo ir, apskritai, urbanistikos reikalus, butų statybos tvarkymą miestuose, gyvenamųjų namų kolonijų kūrimo reikalus, miesto tvarkymo reikalus, sklypų statybai naudojimo tvarkymą miestuose, statybos standartizacijos reikalus, statybos racionalizacijos reikalus, statybinių medžiagų gamybą, statybos amatų ir verslų gerinimo klausimus, statybos kreditavimo ir finansavimo politikos reikalus, sta-

tybos įstatymų ir nuostatų ruošimą, krašto statybos plano paruošimą, krašto planavimo reikalus, savivaldybių žinioj esančių kelių, gatvių ir tiltų statybą ir priežiūrą. Šiuo metu Statybos Valdyba planuoja karo sunaikintus miestus ir miestelius. Jau baigtas planuoti Kelmės miestas, planuojami Kražių, Pilviškių, Tryškių, Tverų ir kiti miesteliai. Projektuojami taip pat ir kiti įvairūs tipiniai projektai — mokyklų, pirčių. Sudaromi tipiniai gyvenamųjų namų projektai, vykdomi naujiems plantams ir vieškeliams tvyrinėjimo darbai, paruošti įvairių tipinių tiltų projektai. Įpatingai rūpinamasi atieties butų statyba. (ir)

I Sov. Rusiją išvežti 998 mokytojai

Bolševikų okupacijos metu ir per karą iš viso yra žuvę arba išvežti į Rusiją 998 mokytojai ir 75 švietimo įstaigų tarnautojai. Iš šio skaičiaus 890 mokytojų ir 53 tarnautojai yra suimti ir išvežti į Sov. Rusiją nuo 1941 m. birželio mėn. 13 dienos iki bolševikams pasitraukiant iš Lietuvos. Kartu su jais išvežti 1.434 jų šeimų nariai. 62 mokytojai ir 6 tarnautojai yra suimti nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1941 m. birželio 13 d. Vieni iš jų yra bolševikų nuteisti ir išvežti į Sov. Rusijos gilumą, kiti vietoje nukankinti, o apie kitų likimą neturima žinių. 22 mokytojai ir 13 tarnautojų yra žuvę per karo veiksmus arba karo metu buvo bolševikų nužudyti. Kiti 24 mokytojai ir 3 tarnautojai yra sušaudyti už prieškomunistinį veikimą. Be to, 80 mokytojų ir 11 kitų švie-

timo įstaigų tarnautojų buvo suimti ir sėdėjo bolševikų kalėjime. Vieni iš jų buvo pačių bolševikų paleisti, kiti, karui prasidėjus, patys iš kalėjimo išsilaisvino. Žuvusių ir išvežtųjų daugiausia yra pradžios mokyklų mokytojų, būtent 841 mokytojas, arba 11,5% visų pradžios mokyklų mokytojų. Iš jų 771 mokytojas yra suimtas ir išvežtas į Sov. Rusiją 1941 m. birželio 13—22 d., 38 mokytojai suimti ir nužudyti arba išvežti nuo 1940 m. birželio 15 d. iki 1941 m. birželio 13 d. ir 32 mokytojai žuvo per karo veiksmus. Atskirose apskrityse žuvusių ir išvežtųjų mokytojų procentas yra toks: 1) Šakių apskr. 23,6%, 2) Biržų — 24,8%, 3) Rokiškio — 24,4%, 4) Aly-

KRONIKA

LŪP PRANEŠIMAS

Rytoj, 20 val. 30 min. kalbės per radiją LŪP vado pavaduotojas Ignas Taunys.

LIETUVIŲ SAVISAUGOS DALINIO IŠLEISTUVĖS VILNIUJE

„Kauener Zeitung“ praneša apie iškilmingą parodą Vilniuje išleidžiant lietuvius savanorius. Vilnėškė „Naujoji Lietuva“ informuoja, jog tos išleistuvės turėjo įvykti vakar, lapkričio 4 d. 10 val., Katedros aikštėje, kur Vlniaus SS und Polizeistandortführer priėmė lietuvių savisaugos dalinio vado raportą. Iškilmių aprašymą tikimės galėsia plačiai pateikti rytoj.

RELIGINĖS MUZIKOS VALANDA VILNIAUS KATEDROJE

Sekmadienį, Vėlinių išvakarėse, Vilniaus katedroje buvo religinės muzikos valanda, kurios programą išpildė: Vl. Kalinauskas (vargonai), Filharmonijos koncertmeisteris Kazys Juodelis (smuikas), Zenonas Nomeika (vargonai), Pr. Kaupelytė (solo) ir Filharmonijos choras, A. Virbicko vedamas. Solistams ir chorui vargonais pritarė K. Kaveckas.

PERREGISTRUOJAMI KAUNO MUZIKOS KURSŲ KLAUSYTOJAI

Kauno muzikos kursų patalpos (Savanorių pr. 66) jau atremontuotos ir darbas kursuose jau pradėtas. Šiuo metu perregistruojami kursų klausytojai. Kursų raštinė veikia kasdien nuo 17 ligi 19 val.

KONCERTAS VILNIUJE

Pentadienį Vilniuje įvyko pirmasis M. K. Ciurlionio vardo vyrų choro koncertas. Dalyvavo vyrų choras, diriguojamas A. Mikulskio, kanklininkų ansamblis, vadovaujamas O. Mikulskienės ir tautiškų šokių ansamblis, vadovaujamas S. Fledžinskaitės. Koncerto programa buvo įvairi ir nuotaikinga. Daug dalykų teko kartoti. I koncertą atsilankė aukšti vokiečių ir lietuvių valdžios pareigūnai bei daug visuomenės. Greitu laiku koncertas bus kartojamas.

UŽTEMDYMAS

Šiandien nuo 17.02 ligi 7.12 val.

STATISTIKOS VALDYBA RENKA ŽINIAS APIE PRAMONĖS ĮMONIŲ VEIKLĄ

Lietuvos Statistikos Valdyba prašo visas pramonės įmones, iki šiolei neprisiuntusias nustatytos formos pranešimų apie gamybą ir darbininkų atlyginimus per rugsėjo mėn., tuos pranešimus tuojau išsiųsti Lietuvos Statistikos Valdybai, Kaunas, Totorių g. Nr. 12.

Kartu įmonės įspėjamos, kad pranešimą apie įmonės veikimą per spalio mėn. prisiųsti iki lapkričio 7 d. ir ateity mėnesinius pranešimus siuntinėti ne vėliau kaip ligi sekančio mėn. 7 d.

Lietuvos Statistikos Valdyba

VOKIETIJOJE SUVARŽYTAS KELEIVIŲ PERVEŽIMAS GELEŽINKELIAIS

„Deutsche Zeitung im Ostland“ (Nr. 88) praneša, kad transportui ir vokiečių tautos maitinimui patikrinti nuo lapkričio mėn. 1 d. Reicho geležinkeliuose žymiai suvaržomas keleivių pervežimas. Nuo tos dienos išbraukiama iš tvarkaraščių žymi dalis keleivių traukinių. Paliekama tik reikalingiausias traukinių skaičius keliaujančioms tarnybiniais ir ūkiniais reikalais. Gyventojai raginami nuo nebūtinų kelionių susilaikyti.

VOKIETIŲ IŽEIDIMAS TOLYGUS REICHO IŽEIDIMUI

„Kauener Zeitung“ (Nr. 20) pranešimu, ypatingasis teismas Dancige nusprendęs, kad vokiečių tautybės žmonių ižeidimas prie Reicho priskirtuose rytų kraštuose esąs traktuojamas lygiai kaip ir Reicho ižeidimas ir atitinkamai būsiąs baudžiamas.

BŪSIĄ IŠ NAUJO PERŽIŪRĖTI TARNAUTOJŲ ATLYGINIMAI

„Kauener Zeitung“ (Nr. 20) praneša iš Rygos, kad artimiausiu laiku busiā iš naujo peržiūrėti tarnautojų atlyginimai ir nustatyta laikinoji tarnautojų gradacija. Galutinai šis klausimas tuo tarpu dar negali būti sutvarkytas.

Nustatant naujus atlyginimus, busiā atsižvelgta į atsakingumo laipsnį, socialinę padėtį ir t. t.

PERKELTI SOCIALINIO DRAUDIMO, PROFESINIO LAVINIMO IR TOBULINIMO SKYRIAI

Socialinio draudimo, profesinio lavinimo ir tobulinimo skyriai iš Profesinių Sąjungų Centrinio Biuro patalpas, esančių Kaune, Vytauto prosp. 63, persikėlė į Vytauto prosp. 28.

Pasipiktinimas Berlyne dėl Amerikos notos Suomijai

Dr. Schmidto pareiškimas

BERLIN, XI. 4. Šios dienos užsienų spaudos konferencija Wilhelmstrassėje visiškai praėjo ženkle suomių didvyriškų kovų su bolševizmu ir atkreipimu Europos sąžinės dėmesio į nusikaltėlišką Jungtinių Valstybių politiką kišimasi į Europos reikalus, kas kaip tik pasireiškė primygtinu Vašingtono reikalavimu Suomijos vyriausybei, kai buvo pradėti karo veiksmai su Sovietų Sąjunga, sudaryti separatinę taiką. Ta nuotaka spontaniškai pasireiškė pritarimo demonstracijose. Pasiuntinys Dr. Schmidtas, kaip užsienų reikalų ministerijos atstovas, pareiškė: „Padoraus žmogaus sąžinė turėtų pasipiktinti tais būdais, kuriais Jungtinių Valstybių politikai mėgina pulti mažąją suomių tautą, kuri drašos, ryžtingumo ir pasirengimo aukotis atžvilgiu neturi sau lygios. Žiūrint europietišku požiūriu, kaip Dr. Schmidtas toliau pabrėžė, reiktų uždrausti, kad Jungtinės Valstybės su savo New Yorko nusikaltėliu gangsteriška maniera kištųsi į Europos reikalus, tokias nieku nedėtas tautas, kaip suomių tauta, matuotų savo antimorališku mastu ir panašiu būdu terštų. Prieš tai jau nebeįmanomą nukonkuruoti žydų ška begėdiškumą sukils Europos viešoji nuomonė ir sąžinė. Pasiuntinys Dr. Schmidtas nenoris užbėgti už akių suomių konstatavimui ryšium su politinėje istorijoje vienintėliu atsitikimu, koks yra buvęs Jungtinių Valstybių nota Suomijai, tačiau negalįs nepabrėžti to paprasto ir aiškaus

būdo, kurio iš suomių pusės buvo atsakyta į arogantišką užsienų reikalų ministerio Hullio laikymasi. Suomijos vyriausybės atsakymas į Jungtinių Valstybių pretenzijas busiās duotas tada, kada aplinkybės leis paskelbti viesuomenei skirtą komunikatą. Vokiečių politiniuose sluoksniuose esama įsitikinimo, kad Suomijos vyriausybės laikymasis yra kaip tik vienintelis ir teisingas, kai jis sako: mes duosime atsakymą, kai leis aplinkybės.

Toliau užsienų reikalų ministerijos atstovas apie klausimų kompleksą, kaip toki, pareiškė, kad jo reikšmė nereikiā vertinti permažai, nes tatau liečia ne vien tik suomių ar vokiečių, bet ir perdem visos Europos reakciją prieš primestus gangsteriškus metodus iš anapus vandenyno. Nesą galima rasti žodžių, kuriais būtų galima pakankamai aštriai apibūdinti Jungtinių Valstybių vyriausybės elgesį Suomijos atžvilgiu ir kuriais būtų galima nusakyti Jungtinių Valstybių politikų moralės stoką bei instinkto stoką. Ryšium su tuo Dr. Schmidtas priminė neseniai pabrėžtą faktą, kad Jungtinių Valstybių politikai laivyno ministerį Knoxą moralinio apsiginklavimo atžvilgiu jau prašoko, kai mažoji Suomija savo kaimyno Rusijos buvo užpulta ir kai Vokietija dėl savo pačios politinių ir karinių sumetimų negalėjo isikišti į įvykių eigą. Tada ponas Knoxas kiekvieną amerikietį burnojo ir gėdijo, gėdijo kiekvieną, kuris toje kovoje norėjo ar

galėjo būti neutralus. Šiandien, kai Suomija, Vokietijos padedama, gali atremti bolševikų puolimų pasekmes ir visam laikui kova užtikrinti savo erdvės ir savo tautos saugumą, kaip Dr. Schmidtas pabrėžė, drista demokratinei vyriausybei, kurioje yra socialdemokratų dauguma, įteikti reikalavimą nutraukti sūdkmingą kovą su bolševizmu ir tučtuojau sudaryti taiką su režimu, kurio galutinis sumušimas ir galutinis pašalinimas iš Europos žemyno istorijos yra jau tik laiko klausimas.

Halifaxą Amerikoj apmėtė kiaušiniais

NEW YORKAS. Associated Press žiniomis, Detrote prieš britų ambasadorių Halifaxą buvo surengtos smarkios antibritiškos demonstracijos. Moterys su plakatais, kuriuose buvo prieš Angliją ir prieš Jungtinių Valstybių įstojimą į karą nukreipti įrašai, demonstravo prie viešbučio, kuriame gyvena britų ambasadorius. Halifaxui iš to viešbučio išeinant, demonstrantės šaukė: „Šalin Angliją“. Demonstracijos pasiekė aukščiausią laipsnį, kai Halifaxas atsilankė Detrote arkivyskupo rezidencijoje. I jį, pirma negu policija suspėjo demonstrantus iš-

sklaidyti, pasipylė pomidorų ir kiaušinių kruša. Keli tos rūšies sviediniai pataikė į Halifaxą. Demonstracijos truko dvi dienas. Jų metu vis buvo nešiojami plakatai su įrašais: „Šalin Angliją“ ir „Halifaxas yra karo krustytojas“.

NEW YORKAS. Britų ambasadorius Halifaxas turėjo savo pasikalbėjimą Detrote su arkivyskupu nutraukti ir vykti į liginę gydymą. Britų konsulas Detrote tuo reikalui, kaip praneša Associated Press, pareiškė, kad Halifaxui skauda akis ne dėl to, kad jis prieš jam įeinant į arkivyskupo rezidenciją buvo apmėtytas kiaušiniais, bet akis jam ir anksčiau skaudėje.